

РЕШЕНИЕ

№ 3150

гр. София, 17.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 9 състав,
в публично заседание на 27.04.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Серафимова

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **1202** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото административно производство е по реда на чл.203 и сл .АПК, вр. с чл.1 от ЗОДОВ и е в стадии след отмяна Решение на АССГ от страна на ВАС на РБ връщането му за ново разглеждане от друг съдебен състав.

Образувано е по искова молба на П. Г. П. от [населено място] срещу БНБ за заплащане на обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на гарантираните вземания за периода от 30.06.2014 година до 04.12.2014 година върху максималния размер на гарантираните вземания от 131 912,62 лева—4644,75 лева, законната лихва върху вземането, считано от датата на образуване на делото до окончателното изплащане.

В исковата молба се развиват подробни доводи за основателност и доказаност на исковата претенция и се иска да бъде осъден ответникът да заплати посочените суми. Заявява претенция за присъждане на разноски.

В съдебно заседание, ищецът П. Г. П. редовно и своевременно призван, не се явява и не изпраща представител. От процесуалния представител на същия е постъпила писмена защита. Заявява претенция за присъждане на разноски.

Ответникът по иска- БНБ редовно и своевременно призван, се представлява от адвокат В., редовно упълномощена, която оспорва исковата молба като неоснователна и недоказана, и моли да бъде отхвърлена. Заявява претенция за присъждане на разноски. Съображения относно неоснователността на исковата претенция развива и в представената по делото писмена защита.

СГП редовно и своевременно призована, се представлява от прокурор М., която изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковите претенции.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите и възраженията на страните, при условията на чл.142, ал.1 АПК,вр. с чл.188 ГПК, прие за установено следното:

От доказателствата по делото е установено, че между ищеца и [фирма] е сключен Рамков договор за платежни услуги, включващи общи условия относно бъдещото изпълнение на банкови операции по водене на платежни сметки, а с Анекс № 7042/06.07.2011 към Рамков договор за платежни услуги за потребители за откриване на банкова сметка при условията на Безсрочен депозит „Плюс“, съгласно който по възлагане на клиента, банката открива на името на клиента- П. П. банкова сметка в лева за съхранение при условията на Безсрочен депозит“ Плюс“, като минималната сума е в размер на 1500 лева, която трябва да се поддържа и като неснижаем остатък, като няма ограничение във внасянето на средства по сметката, а лихвата по депозита е определена в зависимост от наличните суми по сметката, начислява се еднократно в края на всяка календарна година, като се прибавя капитализирана към авоара по банковата сметка, като изрично е посочено, че на клиента не са предоставени привилегирани лихвени условия в отклонение на обявените от банката условия и че сумите по банковата сметка са защитени от Фонда за гарантиране на влоговете в банките в размер до 196 000 лева..

Представено е Удостоверение от К.“АД, изх. № 1057/25.02.2015 година, от което е видно, че П. Г. П. е бил титуляр на банкова сметка, по която е подадена информация към Фонда за гарантиране на влоговете в банките за сума за изплащане в размер на 131 912,62 лева, от които салдо 126 0008,16 лева към 06.11.2014 година-5 904,46 лева.

На 20.06.2014 г. с писмо вх. № 4098 в БНБ е получено писмено уведомление от ръководството на [фирма], в което то информира за изчерпване на ликвидността и преустановяване на разплащанията, както и на всички видове банкови операции и иска от БНБ да предприеме необходимите мерки, включително поставянето на [фирма] под специален надзор. На същата дата на основание чл.115, ал.2, т.2 и т.3 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/ УС на БНБ взема Решение № 73, изм.и допълнено с Решение № 74/22.06.2014 г., с което [фирма] е поставена под специален надзор за срок от три месеца. Със същото решение: за срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на [фирма], дейността на [фирма] е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности съгласно банковата лицензия; отстранени са от длъжност членовете на УС на банката, отстранени са от длъжност членовете на НС на банката.

На 22.06.2014 г. с Решение № 76 на УС на БНБ под особен надзор е поставена и „Търговска банка „В.“ ЕАД, чийто капитал е 100 % собственост на [фирма]. С поставянето под особен надзор на двете банки БНБ възлага на квесторите осигуряването на пълен анализ и оценка на активите и пасивите на банковата група от независим външен одитор.

Такава проверка за [фирма] е възложена на 25.06.2014 г. съвместно на [фирма], като резултатите са оповестени публично на 11.07.2014 г.

Проверката е частична и установява, че за определена категория кредитополучатели по кредити в общ размер на 3,5 млрд. лева от общ кредитен портфейл от 5,4 млрд.

лева липсва съществена информация за финансовото им състояние и/или целевото усвояване на кредита.

На 30.06.2014 г. УС съвет на БНБ взел Решение № 82 да бъдат намалени лихвените проценти по депозитите на „К.“ и ТБ [фирма] до средния им пазарен размер за банковата система по видове, матуритет и валути.

На 25.07.2014 г. квесторите на [фирма] представили Доклад за текущото състояние на банката. В доклада е отбелязано, че: към 30.06.2014 г. общата капиталова адекватност на банката е 10,54 на сто, а адекватността на капитала от първи ред – 7.86 на сто; броят на служителите в управление „Анализ и контрол на риска“ е недостатъчен спрямо обема, сложността и проблематиката на кредитния и инвестиционния портфейл на банката; в банката няма изградена структура за управление на влошени или лоши кредити; в кредитните досиета не се съдържат детайлни анализи на финансовото състояние на кредитополучателите.

На 31.07.2014 г. УС на БНБ взел Решение № 94, с което приел Доклада и на основание чл. 107, ал. 3 от ЗКИ издава задължителни предписания на квесторите на [фирма] между които следните: да създадат специален екип, който в срок до 15.09.2014 г. да организира подготовката на кредитните досиета за целите на одиторската оценка и да подпомага квесторите в управлението на взаимоотношенията с кредитополучателите, включително и за предприемане на необходимите действия спрямо длъжници, които не осигуряват редовно обслужване на своите задължения към банката; да сключат допълнителни договори с одиторските фирми за цялостна оценка на активите на банката, която да бъде осъществена в срок до 20.10.2014 г.

На 16.08.2014 г. УС на БНБ взел Решение, с което на основание чл. 116, ал. 2, т. 3 във връзка с чл. 103, ал. 2, т. 24 от ЗКИ и чл. 16, т. 16 от Закона за Българската народна банка /ЗБНБ/ разрешава на [фирма] и на ТБ [фирма] да извършват: платежни операции за целите на погасяване на кредити към банка, поставена под специален надзор, от сметки при същата банка на кредитополучателя, на негови съдължници или на негови поръчители, когато съзадължеността или поръчителството са възникнали преди 01.06.2014 г.; безкасови операции по обмен на валута, когато такива са необходими за целите на погасяване на кредити.

На 22 август 2014 г. БНБ изпратила Писма до двата най-големи акционера в К.“АД – [фирма] и Фонда на Генералния държавен резерв на Султаната на О. (ФГДРСО) с искане до 31 август да представят своите конкретни предложения за ангажимент за потенциална капиталова и ликвидна подкрепа на [фирма]. в съответствие с действащото законодателство в Б. и ЕС. В издаденото по този повод Прессъобщение се сочи, че „в посочения срок бяха получени отговори от Ц. В., едноличен собственик на капитала на Б.“ АД, и от ФГДРСО, които не съдържат конкретни предложения и финансови ангажименти, но в които се декларират принципни намерения за евентуални бъдещи действия”.

На 05.09.2014 г. квесторите представили „Доклад за изпълнение на Решението на УС на БНБ от 31.07.2014 г.“, в който се дава подробен отчет за изпълнение на дадените с решението задължителни предписания.

На 16.09.2014 г. УС на БНБ взела Решение № 114 за удължаване срока на специален

надзор за [фирма] и ТБ „В.“ с още два месеца, съответно до 20 и 22 ноември и указва на квесторите на [фирма] най-късно до 20.10.2014 г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на банката, извършена от трите одиторски компании – и до 31.10.2014 г. да представят в БНБ отчет за капиталовата адекватност на [фирма] на база изготвената пълна оценка на активите и след извършване на съответни счетоводни операции. УС на БНБ счита, че преди да се направи ясна оценка на качеството на активите и капиталовата адекватност на [фирма], не е възможно да бъдат взети икономически обосновани и правно обвързващи решения за бъдещето на банката и че поради обемът и сложността на извършваната пълна оценка за състоянието на [фирма] изискват тази дейност да продължи в рамките на указания срок за приключване на оценката, а именно – не по-късно от 20.10.2014 г.

В издаденото на 16.09.2014 г. Прессъобщение се посочва че „независимо от факта, че оценката на активите и надзорните отчети на ТБ [фирма] показват, че към този момент банката посреща регулаторните изисквания за капиталова адекватност, банката не може да получи държавна помощ, тъй като при разрешаването на такава помощ от Генерална дирекция „Конкуренция“ на Европейската комисия ТБ [фирма] трябва да се разглежда като част от групата на „К.“ и изискванията за държавна помощ трябва да са изпълнени от групата като цяло. На този етап, предвид неяснотата по отношение на капиталовата адекватност на [фирма] не може да се докаже пред Европейската комисия, че групата „К.“ има достатъчно ниво на капиталова адекватност за кандидатстване за държавна помощ”.

На 20.09.2014 г. БНБ е уведомена, че от Европейската комисия е открита процедура за нарушение на Директива 94/19/ЕС. Процедурата е прекратена с Решение на Европейската комисия от 15.12.2015 г.

На 20.10.2014 г. квесторите внасят в БНБ Докладите за извършените от трите фирми анализ и оценка на основни балансови позиции и издадени банкови гаранции на клиенти на [фирма], които са разгледани на заседание на УС на БНБ на 21.10.2014 г. и приети с Решение № 133. Към 30.09.2014 г. общата сума на всички активи на банката е в размер на 6662 млн. лв. Заключение на одиторските фирми е за необходимост от обезценки на активи на банката с общ размер 4 222 млн. лв. В доклада е отразено, че „най-големи са загубите в резултат на извършената на 20.06.2014 г. счетоводна операция, отразяваща изтегляне на каса на 206 млн. лева срещу неизпълнено задължение на [фирма] за връщане на парите на 30.06.2014 г., което е отчетено като актив под формата на това вземане. За него на практика не съществуват ясни основания както за фактическото му възникване, така и за реалната му събираемост от банката”. Направените изводи са, че: Ръководството на банката не се е придържало към разумни и консервативни банкови практики. След поставянето на банката под специален надзор се установяват множество пропуски, допускани преди поставянето ѝ в този статут:

- В процеса на отпускане на кредити липсва задълбочено проучване на кредитоискателите, отсъстват пълни анализи на бизнес планове и разчети относно проектите, обосноваващи финансирането; Липсва контрол при учредяването и текущото наблюдение на договораните обезпечения. Извършеният анализ показва, че значителна част от обезпеченията са с пропуски при тяхното учредяване или са несъществуващи, което ги прави нереализируеми. Коефициентът на покритие на

кредитния портфейл на банката с валидни обезпечения е около 13 на сто;

- Липсва текущо наблюдение и контрол върху дейността на кредитополучателите и целевото използване на средствата от отпуснатите кредити. Допускани са множество преговаряния на кредити, без да са налице необходимите обосновки за това;

- Документацията в кредитните досиета не е поддържана в състояние, което да позволява на банката да управлява своите вземания с цел получаване на икономическите ползи, свързани с тях;

- В дейността на банката се наблюдават необичайни за банковата система порочни бизнес практики, които са извършвани чрез сложни операции, целящи прикриване на същността на сделки и трансакции. Един от примерите за това е специфичният начин на кредитиране, опосредствано от „дружества със специална цел“, холдинги и други подобни, с цел финансиране на придобиването на активи, което не съответства на стандартните и надеждни банкови практики;

- Представяните от ръководството на банката преди нейното поставяне под специален надзор финансови и надзорни отчети пред управление „Б. надзор“ на БНБ са били недостоверни и подвеждащи.

С Решението си от 21.10.2014 г. УС на БНБ възлага на квесторите да осчетоводят в съответствие с Международните стандарти за финансова отчетност в баланса на [фирма] резултатите от оценката и анализа на активите на [фирма] към 30.09.2014 г., както и до 31.10.2014 г. да представят в управление „Банков надзор“ на БНБ съответните финансови и надзорни отчети на [фирма] съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на Комисията, които са необходими за вземане на решенията, предвидени в Закона за кредитните институции.

На 27 октомври 2014 г. УС на БНБ внася в Народното събрание доклад „Събитията и предприетите действия, свързани с [фирма] и Търговска банка [фирма]. Докладът съдържа детайлна информация за събитията и всички предприети действия и взети решения от БНБ по отношение на групата „К.“ след поставянето на банката под особен надзор на 20.06.2014 г. На 30.10.2014 г. БНБ получава Писмо от новосъздаден консорциум, съставен от Е., Фонда на Генералния държавен резерв на Султаната на О. и Г., в което са изложени планове за реорганизиране на „К.“. На 31.10.2014 г. БНБ изпратила това писмо до Министъра на финансите, председателя на Народното събрание и председателя на временната Комисия по бюджет и финанси към НС. Във връзка със съдържащото се в писмото искане за държавна помощ в размер на 2,3 млрд. лева е поискано становище от Министъра на финансите в качеството му на компетентен национален орган по Закона за държавните помощи относно възможността да бъде предоставена държавна помощ по описания от Консорциума начин и в съответните размери. Към 06.11.2014 г. такова становище не е получено. На 04.11.2014 г., в изпълнение на Решение № 133 на УС на БНБ квесторите внесли финансови и надзорни отчети на [фирма] към 30.09.2014 г. От тези отчети УС на БНБ установява, че стойността на собствения капитал на банката е отрицателна стойност

в размер на минус 3 745 313 лв. и че банката не отговаря на капиталовите изисквания съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013. В допълнително Писмо от 05.11.2014 г. квесторите уведомяват ББ, че след 20.06.2014 г. – датата на поставянето на банката под особен надзор, до 31.10.2014 г. са постъпили уведомления за цесии между клиенти на банката, и

волеизявления за прихващане на задължения към банката с вземания към нея, придобити по договори за цесия, като прехвърлените вземания по договори за цесия са на обща стойност 1 183 714 000 лв., а волеизявленията за прихващане - 779 055 000 лв.

На 06.11.2014 г., с Решение № 138, на основание чл. 103, ал. 1, т. 1 от ЗКИ, във връзка с чл. 62, буква „а” и чл. 63, буква „в” от Регламент (ЕС) № 575/2013, чл. 103, ал. 2, т. 25, чл. 103, ал. 4 и чл. 151, ал. 1 – 3 от ЗКИ, УС на БНБ отнел издаденото Разрешение на [фирма]. Съгласно същото Решение на основание чл. 9, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност следва да бъде подадено искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на [фирма] и да бъде уведомен на основание чл. 9, ал. 6 от З. Фондът за гарантиране на влоговете в банките за подаденото искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на [фирма] с цел

извършване на подготвителни действия за назначаване на синдик. На 19.11.2014 г., УС на БНБ дава задължителни предписания на квесторите да създадат необходимата организация на работа така, че на 12.12.2014 г. да започне обслужване без ограничения на вложителите в банката.

На 18.11.2014 г. УС на ФГВБ взел Решение № 61, с което определил 04.12.2014 г. за начална дата на изплащане на гарантираните депозити и за целта определя девет обслужващи банки.

Съгласно Писмо, изх. № 2258/22.04.2016 г. на синдиците на [фирма] (в несъстоятелност) за периода 20.06.2014 г. – 06.11.2014 г. начислената възнаградителна лихва по сметката на ищеца П. П. е в размер на 1 450,84 лв., а за периода 30.06.2014 г. – 06.11.2014 г. този размер е 1 162,08 лв., като на Фонда за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/ е изпратено писмо от същата дата, с което го уведомяват, че подлежащата на изплащане сума на П. П. е в размер на 131 912,62 лв. Тъй като в тази сума са включени както главницата, така и капитализираната лихва, поради което не може да се определи каква част от изплатените средства чрез ФГВБ представлява главница и каква – лихви.

От Писмо изх. № 90-00-38/28.04.2016 г. на ФГВБ се установява, че квесторите на [фирма] са предоставили в законния срок информация относно размера на сумата за изплащане по влога на ищеца - 131 912,62 лв. без да посочат за какъв период е възнаградителната лихва, включена в тази сума.

През процесния период БНБ е водила кореспонденция във връзка със случващото се в [фирма] и със съответните институции на Европейския съюз. На 25.07.2014 г. е изпратено писмо до Председателя на Европейския банков орган (ЕБО) с покана към ЕБО да извърши независим преглед на качеството, капацитета, практиките и процедурите на управление „Банков надзор“ в БНБ. На 01.08.2014 г. до Подуправителя на БНБ е получено писмо от Генерален директор на Генерална дирекция „Вътрешен пазар и услуги“ към Европейската комисия, в което се заявява, че: „Считам ситуацията с проблемната банка [фирма] е изключително тревожна

предвид пълната липса на достъп до депозитите в продължение на вече над 30 дни и перспективата тази ситуация да продължи месеци; Уверяването на вложителите, че застрахованите им депозити са сигурни чрез гарантирането на бързото им изплащане в случай на банкова криза, е един от основните принципи на Европейските правила за управление на банковите кризи. Съгласно чл(1) от Директива 94/19/ЕО компенсацията, в случай, че депозитите не са на разположение, следва да се изплати в рамките на 20 дни след като компетентните органи установят в съответствие с чл.1 (3) (i) Директива 94/19/ЕО, че според тях съответната кредитна институция изглежда не е в състояние по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозитите и за момента няма перспектива да бъде в състояние да го направи". В отговор Министъра на финансите и управителят на БНБ на 11.08.2014 г. изпращат писмо изх.№ БНБ-98639, в което са описани предприетите действия от БНБ от 20.06.2014 г. нататък. В това писмо се заявява, че: С оглед заключенията в докладите на одиторите БНБ, съгласувано с МФ и парламентарно представените политически сили е разработила мерки, заложили в проект за специален закон за реструктуриране на групата на К. съгласно правилата за държавна помощ в Европейския съюз, като този подход е предварително съгласуван с Генерална дирекция „Конкуренция” на ЕК на среща, проведена в Б. на 08.07.2014 г. Този проект е предвиждал придобиване на ТБ [фирма] от държавата; прехвърляне на

качествените активи и на пасивите (без тези на свързаните с основните акционери физически и юридически лица), осигуряване на ликвидна подкрепа за новосъздадената държавна банка от ФГВБ и държавния бюджет; за влоговете над 196 000 лв. са обсъждани различни варианти за разсрочено плащане, извършване данъчна ревизия от компетентните органи и др.; отнемане лиценза на [фирма] и пристъпване към обявяването ѝ в несъстоятелност.

На 14.07.2014 г. при Президента на РБ е проведена консултация с участието на представители на основните парламентарни политически сили, Правителството и БНБ в хода на която не се е постигнало съгласие относно представения от БНБ законопроект за реструктуриране на [фирма]. В писмото е посочено също така, че: Директива 94/19/ЕО е изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, които изменения са транспонирани в българското законодателство чрез измененията в Закона за гарантиране на влоговете в банките и Закона за кредитните институции. При въвеждането на чл.1, ал.3, т. (i) от Директива 94/19/ЕО в националното законодателство е възприет подходът, че изискването съответната кредитна институция да „изглежда неспособна за момента, по причини, които са свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи” е равнозначно на установяване неплатежоспособност на институцията. Изискваният от Директива 94/19/ЕО 5-дневен срок за преценка на нейното финансово състояние и способността на банката да изплаща гарантираните депозити, е въведено като изискване в срок от 5 дни от установяване на неплатежоспособността на банката БНБ да отнеме лиценза ѝ. Цитирани са съответните изменени текстове от ЗГВБ и ЗКИ в съответствие с Директива 94/19/ЕО, като е заявено, че в момента е направена организация за въвеждането изискванията на новата Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16.04.2014 г. относно схемите за гарантиране на депозити. Поради големия размер на недостига – 1 636,1 млн. лева, същият може да бъде покрит само чрез заем от държавния бюджет след съответното решение на Народното събрание.

С Указ на Президента на РБ от 05.08.2014 г. 42-рото Народно събрание е разпуснато, считано от 06.08.2014 г. и на 05.10.2014 г. са насрочени парламентарни избори.

На 17.10.2014 г. Съвета на надзорниците на Европейския банков орган издава Препоръка към БНБ и ФГВБ относно необходимите действия за спазване Директива 94/19/ЕО. Препоръките са в 5 точки: БНБ и ФГВБ да гарантират, в съответствие със своите задължения съгласно чл.4, § 3 от Договора за Европейски съюз, че предприемат всички необходими мерки, за да гарантират спазването на своите задължения съгласно чл.1, ал.3, т. (i) от Директива 94/19/ЕО, както е посочено в параграфи 2 и 3 от препоръките, чрез тълкуване на националното право в съответствие с тези задължения от правото на

Съюза; - БНБ да гарантира, че вложителите имат достъп до депозитите, обхванати от защитата съгласно Директива 94/19/ЕО независимо чрез премахване или намаляване на ограниченията по отношение достъпа до депозитите в резултат на надзорните си действия, с които постави [фирма] и ТБ“ В. ЕАД под специален надзор, или като установи незабавно неналичността на депозитите както е посочено в чл.1, ал.3, т.(i) от Директива 94/19/ЕО. На БНБ се препоръчва да предприеме едно от тези действия до 21.10.2014 г.; - Ако БНБ не предприеме нито едно от тези действия до 21.10.2014 г. на ФГВБ се препоръчва да отправи покана за предявяване на искания от вложители с гарантирани депозити и да провери и изплати тези искания в съответствие с чл.10 от Директива 94/19/ЕО; - БНБ следва да положи всички необходими усилия да осигури пълен достъп до гарантираните депозити. Ако БНБ счита, че осигуряването на пълната наличност на депозитите пряко от институцията, която държи депозитите, би довело до неблагоприятни ефекти за финансовия сектор в БНБ като първа стъпка за спазване задълженията си съгласно правото на Съюза следва да гарантира незабавно осигуряването на частичен достъп до тези депозити като възможно най-скоро следва да осигури пълен достъп; С оглед изпълнението на другите препоръки на БНБ се препоръчва да ускори текущите одити на [фирма] и ТБ [фирма] и процеса на вземане на решения относно бъдещето на кредитните институции, за да даде възможно най-скоро сигурност на всички вложители и други кредитори.

На 21.10.2014 г. БНБ изпраща отговор на писмото на Европейския банков орган от 17.10.2014 г. В писмото се казва, че : Установяването на „неналичен депозит“, съгласно член 1, параграф 3 подточка (i) от Директива 94/19/ЕО, следва да бъде направено от „съответния компетентен орган“, който обаче се определя съгласно националното право и има правомощия, изчерпателно определени от националното законодателство. В тази връзка единственото правомощие, предоставено на БНБ, съгласно националните разпоредби, въвеждащи изискването на член 1, параграф 3, подточка (i) от Директива 94/19/ЕО, е да отнеме лиценза на банка при установяване, че условията, определени в чл. 36 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), са налице. Отнемането на лиценза на

банка подлежи на оспорване пред Върховния административен съд. Всяко друго решение, взето от БНБ извън кръга на нормативно установената й компетентност, би било нищожно. БНБ не разполага с правомощия, съгласно националното законодателство, да установи, че депозитите в дадена кредитна институция са неналични чрез друг акт, различен от отнемането на лиценза за банкова дейност; в националното законодателство не са налице разпоредби и процедури, които оправомощават БНБ да даде възможност за частичен достъп до депозити; съгласно Регламент (ЕС) № 1093/2010 г. за създаване на ЕБО препоръките, издавани от ЕБО, нямат задължителен и правнобвързващ за компетентния орган характер. В отговора на БНБ се излагат и други съображения относно транспонирането на европейското законодателство и правомощията на централната банка според българските закони.

На 13.11.2014 г. управителят на БНБ информирал Европейската комисия и Европейската централна банка относно внесения на 12.11.2014 г. в Народното събрание Законопроект за изменение на Закона за гарантиране на влоговете в банките. На 09.12.2014 г. е взето Становище на Европейската централна банка относно проекта за изменение на ЗГВБ. В него е заявено, че предлаганото с изменението задължение на БНБ да предостави кредит на фонда в размера, необходим за покриването на допълнителния недостиг на финансови средства във фонда, е несъвместимо със забраната за парично финансиране; Законопроектът накърнява институционалната и финансовата независимост на БНБ, а може да наруши и функционалната ѝ независимост. На първо място, законопроектът възпрепятства инвестирането, управлението и отчитането на резервите, което е задача на БНБ по Закона за БНБ с оглед на гарантирането на стабилността на националната парична единица и на фиксирания обменен курс в България и второ, в зависимост от размера на кредита и срока, за който той се отпуска, които не са уточнени в законопроекта, отпускането на подобен кредит може значително да ограничи финансовите средства в БНБ и нейните резерви, като по този начин се поставят под заплаха изпълнението на задачите на БНБ, свързани с Европейската система на централните банки, както и стабилността на валутния борд в Б., а следователно и правомощието на БНБ да поддържа ценовата стабилност. Трето, разпоредбата, в която се определя конкретният източник от финансовите средства на БНБ, който следва да бъде използван от БНБ за отпускането на кредит в полза на фонда, възпрепятства упражняването на правомощията на БНБ да управлява собствените си финансови средства.

По делото с оглед дадените задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона от страна на ВАС е назначена съдебно-икономическа експертиза, неоспорена от страните, като в заключението си вещото лице е дало подробен отговор на въпросите, поставени му като задача, а разпитан в съдебно заседание, експертът заявява, че поддържа заключението си.

С оглед на така установената фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявената искова молба за процесуално допустима, подадена от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от предявяване. Разгледана по същество, същата се явява неоснователна и недоказана. Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Разпоредбата се съдържа в глава първа на [Конституцията](#), посветена на основните начала за държавно устройство, но същата не е пряк път за защита. Тя прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Такъв закон е Законът за отговорността на държавата и общините за вреди. ЗОДОВ разграничи отговорността на два вида- отговорност за дейност на администрацията и отговорност за дейност на правозащитни органи, като в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ е посочено, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. По силата на алинея втора, искове по ал.1 се разглеждат по реда, установен в [Административнопроцесуалния кодекс](#), като местната подсъдност се определя по [чл. 7, ал. 1](#)-искът за обезщетение се предявява пред съда по мястото на увреждането или по настоящия адрес или седалището на увредения срещу органите по [чл. 1, ал. 1](#) и [чл. 2, ал. 1](#), от чиито незаконни актове, действия или

бездействия са причинени вредите

В разпоредбата на чл.203 АПК е регламентиран редът за предявяване на иски за обезщетения, а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, причинени на граждани и юридически лица. Съгласно [чл. 4 от ЗОДОВ](#) дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване на незаконнообразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми. Отговорността не се презюмира от закона, затова в тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите се предпоставки за отговорността по [чл. 1 от ЗОДОВ](#) - незаконнообразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата. При липсата на който и да било елемент от фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 от ЗОДОВ. Съгласно чл.205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от който незаконнообразен акт, действие или бездействие са причинените вреди. Но отговорността на държавата не е безусловна. За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визираните в чл.1 от ЗОДОВ предпоставки- незаконнообразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, вреда от такъв административен акт, причинна връзка между постановения незаконнообразен акт, действие или бездействие и настъпилите вредоносен резултат. Съгласно [Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по т.гр. дело № 3/2004 г.](#) на ОСГК на ВКС: "Обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването. В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

В РЕШЕНИЕ № 333 ОТ 13.01.2014 Г. ПО АДМ. Д. № 1253/2013 Г., III ОТД. НА ВАС е посочено, че "Нормата на [чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ](#) не прави разграничение от какъв незаконнообразен административен акт следва да са причинени вредите, за да възникне субективното право на увреденото лице на обезщетение на това основание. Материалноправната активна легитимация за ищеца произтича от факта на понесените върху правната му сфера вреди вследствие от действието на противоправния нормативен акт. Правопораждащият субективното право на обезщетение юридически факт е настъпилата в правната сфера на гражданина вреда, вследствие от незаконнообразния административен акт. Корелативно от този момент възниква отговорността на държавата за тяхната обезвреда - пасивната материалноправна легитимация. От обективна страна също така отговорността на държавата по [чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ](#), вр. [чл. 7 от КРБ](#) не възниква и държавата не дължи обезщетение, ако са налице вреди, но те са причинени от административен

акт, който не е противоправен. Принципът на правовата държава /[чл. 4, ал. 1 от КРБ](#) не допуска да е налице период от време - между възникването на вредите и решението за отмяна, през който гражданинът да търпи вреди и да няма субективно право да ги обезщети, а държавата да няма отговорност да ги овъзмезди чрез заплащане на обезщетение. Това не е допустимо нито в областта на гражданското право, нито в областта на административното право. Правото на обезщетение възниква от момента на увреждането, което е в резултат от действие на акт, противоречащ на закона. От възникване на правото на обезщетение възниква отговорността на държавата. Активната процесуална легитимация, отнасяща се до упражняване на възникналото вече субективно право, за разлика от самото субективно право възниква от момента на отмяната на административния акт като незаконосъобразен. [Член 204, ал. 1 от АПК](#), който сочи, че искът може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, регламентира само активната процесуална, но не и материалноправна легитимация.

Предявен след отмяната на акта по съответния ред, искът цели да обезщети вреди, възникнали преди това, възникнали по време на действието на акта, от момента на тяхното причиняване. В подкрепа на това становище е следното обстоятелство: когато нормативният акт страда от толкова тежък порок, водещ до неговата нищожност, предварителна отмяна не е необходима, нито е необходимо предварително обявяване на нищожността“.

От така очертаната разпоредба е видно, че искът е осъдителен и с него се цели възмездяване на лицето, претърпяло вреди вследствие на незаконосъобразни актове, действия и бездействия. Но отговорността на държаната не е безусловна. За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визираните в чл.1 от ЗОДОВ предпоставки- незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, вреда от такъв административен акт, причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат.

От доказателствата по делото е видно ,че ищецът е имал открита банкова сметка в лева за съхранение на пари при условията на префернициален безсрочен депозит в К., а вредите се претендират от бездействие на БНБ, породено от неспазване на нормативно определен срок, в който е следвало да се установи „неналичност на депозити“. Наред с това, от доказателствата по делото е видно , че е изплатен гарантираният размер на влоговете- 115 194,05 лева от Фонда за гарантиране на вземанията от банките.

Правната регламентация на БНБ е се намира в Закона за БНБ, в чиито чл. 1, ал. 1 и чл. 2, ал. 6 ЗБНБ, е посочено, че Българската народна банка е централната банка на Република България, тя е юридическо лице и регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в РБ. Основната цел на Българската народна банка е да поддържа ценовата стабилност чрез осигуряване стабилността на националната парична единица и провеждане на парична политика в съответствие с изискванията на този закон. Българската народна банка съдейства за създаването и функционирането на ефективни платежни системи и осъществява надзор върху тях (чл.2, ал.4), Българската народна банка има изключителното право да емитира банкноти и монети в страната (чл.2, ал.5), Българската народна банка регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на

вложителите (чл.2, ал.6) Имуството на БНБ като специфична и автономна институция, която извършва стопанска дейност, за разлика от всички останали държавни органи и учреждения, е отделно от това на държавата, т.е. то е собствено на банката. В чл. 55. ал. 1 от Закона за БНБ изрично е посочено, че "БНБ има право на собственост върху притежаваните от нея вещи. която е отделна от държавната собственост и когато са налице условия за отговорност на БНБ за вреди (а тя отговаря за репарирването им със собственото си имущество по общия ред, а не държавата. В мотивите към ЗОДВПГ (заглавието на закона е изменено на ЗОДОВ с ДВ, бр. 30/11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006г.) изрично е посочено "държавата не носи отговорност за вреди, причинени от действията и актовете на длъжностни лица в стопански организации, в т.ч. и когато те са резултат на упражняването на предоставени им държавни функции.

Обстоятелството, че БНБ осъществява надзор върху дейността на търговските банки- по аргумент от разпоредбата на чл.41,ал.3 от ЗБНБ- определя с наредба задължителните минимални резерви, които банките са длъжни да поддържат при нея, метода за изчисляването им, както и условията и случаите за плащане на лихва върху тях и утвърждава с наредба други условия и изисквания за поддържане стабилността на кредитната система., не я прави част от държавната администрация, а от там и не и придава качество на административен орган, както и орган, натоварен с административни правомощия по смисъла на параграф 1 ,т.1 от ДР на АПК,според която разпоредба- "Административен орган" е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон.. "Организация" според определението, дадено в параграф 1,т.2 от ДР на АПК е юридическо лице или сдружение на юридически или физически лица, което е организационно обособено въз основа на закон.БНБ не е и орган, който принадлежи към системата на изпълнителната власт- тя не е сред изрично и изчерпателно посочените в чл. 19, ал. 2, 3 и 4 ЗА централни и териториални органи на изпълнителната власт, нито представлява администрация, подпомагаща орган на изпълнителната власт по смисъла на чл. 34, чл. 36 и чл. 38 ЗАдм. БНБ не е орган на бюджетна издръжка и не е част от разпоредителите с държавния бюджет, съгласно ежегодните закони за държавния бюджет на Република България. Централната банка не е част от системата на публичните финанси по смисъла на чл. 3 от Закона за публичните финанси (ЗПФ), тъй като не представлява бюджетна организация съобразно легалната дефиниция, съдържаща се в § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗПФ/ според която "Бюджетни организации" са всички юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове, както и всички останали юридически лица, чиито средства, постъпления и плащания се включват в консолидираната фискална програма по силата на нормативен акт или по реда на чл. 171,. БНБ не е и няма как да бъде разпоредител с бюджет съгласно чл. 11, ал. 1, 3, 6-8 ЗПФ.Бюджетът на БНБ не се урежда в годишния Закон за държавния бюджет, включително в Закона за държавния бюджет на Р България за 2014 година/ когато се твърди, че БНБ е бездействиала именно порез 2014 година. БНБ се самоиздържа от дейностите, предвидени в ЗБНБ, като съгласно чл. 8, ал. 4 от този закон тя внася всяка година остатъка от годишното превъшение на приходите над разходите в приход на държавния бюджет. Съгласно чл. 48, ал. 1 ЗБНБ, разходите на БНБ се извършват съобразно годишния бюджет, приет от УС на БНБ. Бюджетът на БНБ не е част от държавния бюджет и БНБ е независима от изпълнителната власт и не е част от нея, съгласно чл. 44 ЗБНБ /При упражняване на правомощията и изпълнение на задълженията си по този закон Българската народна банка, управителят и членовете

на управителния съвет са независими и нямат право да искат или да приемат указания на Министерския съвет и на други органи и институции. Министерският съвет и другите органи и институции нямат право да дават указания на Българската народна банка, на управителя или членовете на управителния съвет.

Държавните учреждения са бюджетно финансирани, което предполага планирането и управлението на предоставените им средства да се извършва по правилата, предвидени в специални нормативни актове: бюджетните закони, [Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор](#), [Закона за вътрешния одит в публичния сектор](#), както и множеството приложими подзаконови нормативни актове. Сключват сделки с граждани и фирми по ред и правила, съществено различаващи се от тези, валидни за техните съконтрахенти ([Закона за обществените поръчки](#), [Закона за концесиите](#) и др.). Финансовите параметри на участието на държавните учреждения в гражданския оборот по граждански и търговски сделки е в зависимост от предвидените им с бюджета приходи и разходи, които подлежат на постоянен контрол от Сметната палата и органите за финансов одит.

На следващо място, отношенията, които са възникнали между ищеца и К. не са административни правотоншения, а имат гражданско-правен характер и защита на евентуално накърнените права на ищеца следва да се реализира по реда на гражданските закони, тъй като обезщетяването на вредите, причинени от БНБ нейните органи и оправомощените от тях лица е в специален закон- [Закона за кредитните институции](#), който изключва приложението на ЗОДОВ- по аргумент от разпоредбата чл. 8, ал. 3 ЗОДОВ-сочещ, че когато в закон или указ е предвидил специален начин на обезщетение, този закон не се прилага. В чл. 79. ал. 8 ЗКИ, е посочено, че БНБ нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните си функции, освен ако са действали умишлено. На следващо място твърдяното бездействие на БНБ е по повод взаимоотношения на БНБ с други търговски банки, а не спрямо ищеца. Фактическият състав на отговорността по ЗОДОВ е различен от този на отговорността на БНБ, нейните органи и оправомощените от тях лица, и двете отговорности се реализират по различен процесуален ред и евентуална отговорност на ответника по иска би могла да се реализира единствено по общия гражданско-правен ред, а не по реда, визиран в чл.1 от ЗОДОВ.

Следва да бъде посочено, че при постановяване на отменителното Решение на ВАС обаче все още не е било постановено и съответно на това не е могло да бъде съобразено от касационната инстанция ***най- новото Решение от 25 март 2021 г. по дело С-501/18, С. („Решението по дело С- 501/18“), както и заключението на Генералния адвокат С. S.-В. от 17 септември 2020 г. по същото дело, като задължителното тълкуване на Директивата в това най-ново Решение също следва да бъде съобразено.*** В т.1 от Диспозитива на посоченото Решение СЕС изрично се е произнесъл, че чл.7, параграф б от същата Директива, изменена с Директива 2009/14/ЕО не дава основание да се счита, че вложителят в банка има право на обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични, още повече, че към 20.06.2014 г. БНБ НЕ Е КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН, който да установява неналични депозити, тъй като в действащото до 14.08.2015 година общностно и национално законодателство няма изричен законов текст, който да посочва БНБ като „съответен компетентен орган“, оправомощен да издаде акт за неналичност на депозити. Директива 94/19/ЕО установява режима на неналичните влогове. Съгласно чл.1, т.3, б.“л“ от Директивата „неналичен депозит“ означава депозит, който е дължим

и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него и съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна към момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. Компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и най-късно 21 дни след като установят за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми. **Директива 94/19/ЕО не съдържа дефиниция на „компетентен орган“ по чл. 1, т. 3, б. i),** но тази Директива е изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година за изменение на Директива 94/19/ЕО относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока за изплащане, с която срокът за установяване неналичност на депозити е намален от 21 дни на 5 дни, но не въвежда дефиниция за „компетентен орган“. Последващ акт на общностното право в сферата на гарантиране на депозитите, който следва да служи за ориентир при тълкуването на понятието „компетентен орган“ е Директива 2014/49/ЕС Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно схемите за гарантиране на депозити. Тази директива е публикувана в Официалния вестник на ЕС и съобразно чл.22, пар.1 влиза в сила на двадесетия ден след нейното публикуване. Съгласно чл.20, пар.1 Директива 2014/49/ЕС трябва да бъде транспонирана в националните законодателства на страните членки до 3 юли 2015 г., с изключение на чл.8, пар.4, чието транспониране е отложено до 31 май 2016 г. Новата директива не отменя Директива 94/19/ЕО с влизането си в сила, но съобразно чл.21 отмената е отложена до 4 юли 2019 г., без да се засягат задълженията на държавите членки относно сроковете за транспониране в националното право и началните дати на прилагане на директивата, посочени в приложение II.

Директива 2014/49/ЕС възпроизвежда в чл.2, пара.1, т.8, б.а) режима на неналичните влогове, уреден в Директива 2009/14/ЕО, с принципната разлика, че неналичността на депозитите се установява от „съответния административен орган“ определен от държавата-членка. В Директива 2014/49/ЕС понятието „компетентен орган“, като публичен орган или структура, която е оправомощена по националното право да упражнява надзор върху кредитните институции, е ясно разграничено от понятието „съответен административен органа От своя страна „съответният административен орган “ е този, който прилага режима на неналичността.

Това обстоятелство е изключително важно, тъй като тези органи може и да не съвпадат. Така напр. в Д. и Ф. компетентният орган, който упражнява надзор върху кредитните институции, и административният орган, който прилага режима на неналичността. са различни органи.

Наред с това, БНБ няма каквито и да било правомощия да изплаща в полза на вложители суми по гарантираните влогове в банките, защото задължението за изплащане на суми по влогове в една банка независимо от броя им в размер до 196 000 лв. е на ФГВБ съгласно чл. 4, ал. 1 от Закона за гарантиране на влоговете в банките (ЗГВБ). В чл. 7, ал. 2 от ЗГВБ е посочено, че Фондът е юридическо лице със седалище С., от което следва, че той е правосубектен и обособен като отделен орган от БНБ и в съответствие с чл. 8, т. 3 ЗГВБ Фондът (а не БНБ) при условията и по реда на закона изплаща гарантираните размери на влоговете.

Не е налице и твърдяното бездействие на БНБ при упражняване на своите задължения, които произтичали от чл. 1, т. 3, буква (i) от Директива 94/19/ЕО, според който тя следвало да установи, че даден депозит е „неналичен“ при предпоставки,

предвидени в самата Директива. За да е налице, бездействие , то следва в нормативен акт да вменено определено дължимо поведение на определен орган или възможност за действие.Задълженията като дължими фактически действия на конкретния административен орган следва да не са абстрактно, а конкретно регламентирани в Конституцията, в законовите и подзаконовите нормативни актове, за да е възможно да се отграничи кога тяхното неизпълнение влече последиците на отговорността по чл. 1 ЗОДОВ..Директивата е външен източник, който е задължителен за всяка държава-членка,' до която е адресирана, след изтичане на определен в нея срок, по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат, но оставя на националните органи избора на **формите и начините за транспониране** - чл.288 от ДФЕС. В конкретния случай съгласно съображенията- 12 на Директивата тя е основана на принципа на минимална хармонизация, който изисква хармонизирането да се ограничи до основните елементи на схемите за гарантиране на депозити („С.“). Минималната хармонизация предоставя възможност за преценка на държавите-членки относно начина на установяване, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми. В чл. 1, пар. 3. (i) се сочи, че Директивата позволява на държавите-членки да изберат съответстващ на спецификата на С. акт. Въпросът за избор на подходящ акт е оставен на дискрецията на държавите-членки и именно те са тези, които следва така да транспонират Директивата, че да спазят нейните принципи и цели, съобразявайки обаче спецификите на националното законодателство, каквото е направено и от българския законодател.Самата директива е правилно транспонирана в българското законодателство, като съобразно разпоредбите на националния закон не се установява БНБ незаконосъобразно да е бездействала, а точно обратното - тя е изпълнила надлежно и своевременно всички свои задължения. Чл. 10. пар. 1 от Директивата е транспониран в чл. 23 на българския ЗГВБ, съобразно ал. 1 на който Фондът изплаща задължения на съответната банка към нейни вложители до гарантираните размери, когато БНБ е отнела издадената лицензия за банкова дейност на търговската банка. Ал. 5 на същия член сочи, че изплащането на суми от Фонда започва не по-късно от 20 работни дни от датата на решението на БНБ за отнемане на лиценза на банката. От така очертаните правни разпоредби е видно, че нормата на чл. 23 ЗГВБ е пряко свързана с чл. 36. ал. 2 ЗКИ, който на свой ред урежда условията, при които БНБ отнема издадения лиценз на банка поради неплатежоспособност-. тя не изпълнява повече от 7 работни дни свое изискуемо парично задължение, ако това е пряко свързано с финансовото състояние на банката и по преценка на БНБ не може да се очаква изплащане на изискуемите парични задължения в приемлив период от време, или собственият ѝ капитал е отрицателна величина. От своя страна, текстът на чл. 36, ал. 2 ЗКИ, почти дословно преповтаря текста на чл. 1, пар. 3 от Директивата, формулиращ понятието „неналичен депозит“. Решението за отнемане на лиценза на К. е взето, след като е безспорно установено, че собственият капитал на К. е отрицателна величина, като съобразно националното законодателство издаване на решението започва да тече законоустановения срок от 20 дни, в рамките на който Фондът следва да започне изплащането на гарантираните депозити. В мотивите на законопроекта е посочено, че той е изготвен с оглед транспонирането на Директива 2014/49/ЕС (която е нова директива, различна от приложимите понастоящем и описани по-горе Директива 94/19/ЕО и Директива 2009/14/ЕО). Според чл. 20 от Директива 2014/49/ЕС тя следва да бъде транспонирана в едни свои части до 03.07.2015 г., а в други части - в последващ момент.. От горното е видно,че БНБ се е съобразила с общностното право, конкретизирано от националния законодател в рамките на предоставената от Директивата възможност за свободна преценка, като е издала Решение № 138 от

06.11.2014 г. на УС на БНБ за отнемане на лиценза на К. за извършване на банкова дейност. Следва да бъде посочено, че за установяване, че депозит е неналичен по смисъла на Директивата, БНБ не следва да извършва фактическо действие по констатиране на това обстоятелство, а да издаде индивидуален административен акт.

Това е видно от мотивите на ЗИДЗГВБ, обн. в ДВ, бр. 44 от 12.06.2009 г., с който е транспонирана Директива 2009/14/ЕО за изменение на Директива 94/19/ЕО. В мотивите на законопроекта изрично е предвидено,

че „ В съответствие с установените от директивата общи срокове в ЕС се предлага срокът за вземане на решение, че банка не може да изплаща депозити в случаите по чл. 36, ал. 2, т. 1 и 2 от Закона за кредитните институции, да бъде намален от 14 дни съгласно общата процедура, предвидена в чл. 57 от Административнопроцесуалния кодекс, на 5 работни дни. ". Чл. 57 АПК предвижда сроковете за издаване на индивидуални административни актове, и не се отнася до извършване на фактически действия. Това се потвърждава и от изричното предвиждане в законопроекта, че за целта се взема решение, но не и че компетентният орган извършва някакво фактическо действие и актът, с който компетентният орган извършва тази констатация, следва да бъде индивидуален административен акт, а не предприемане на фактическо действие, и именно това е Решение № 138 от 06.11.2014 г. на УС на БНБ. Съгласно константната практика на ВАС незаконосъобразно бездействие по смисъла на чл. 203 АПК и чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ е налице, когато административният орган не е изпълнил задължение за фактическо действие, което задължение произтича пряко от нормативен акт. Неизпълнението на задължения за волеизявление чрез непроизнасяне в срок, не представлява фактическо бездействие-основание за обезщетяване по реда на чл. 204, ал. 4 от АПК и чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. (Решение № 5349 от 16.04.2014 г. по адм. д. № 6965/2013 г., III отд. на ВАС). Стартирането на процедурата по изплащане на гарантираните депозити следва да започне въз основа на акт, т.е. изрично волеизявление, което изисква правното действие по приемането му, но не и извършването на каквито и да било фактически действия. В конкретния случай съобразно чл. 23, ал. 1 ЗГВБ, изплащането започва в срок до 20 дни от решението на БНБ за отнемане лиценза на банката.

Дори и в случая, да се приеме, че БНБ е следвало да издаде друг административен акт за установяване на неналични депозити, който е различен от Решение № 138 от 06.11.2014 г. на УС на БНБ за отнемане на лиценза на К. за извършване на банкова дейност, то неиздаването на този друг акт се счита за мълчалив отказ, който не е обжалван от ищеца в срока по чл. 149, ал. 2 от АПК. Нещо повече дори, по силата на Директивата, „компетентните органи следва първо да се уверят, че кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми. Такава оценка следва да подлежи на съдебните или административните процедури в държавите-членки." В конкретния случай, по делото няма нито твърдения, нито пък има доказателства депозитът на ищеца да е бил дължим и изискуем съобразно уговорения в договора му с К. срок на депозита, но да не е бил платен, а напротив-налице са доказателства за изплащане на депозита му, а по делото не се и съдържат доказателства, че депозитът му е станал изискуем- чрез отправяне до банката на искане за разпореждане със сумата по депозита, което да обуслови изискуемостта на депозита му. Нещо повече дори, преди БНБ да установи неплатежоспособност на К., тя няма как да пристъпи към отнемане на лиценза и без да извърши съответните действия предвидени в закона, да установи, че банката е неспособна да изпълни

задълженията си, в това число и задълженията към своите вложители.

Едва с отнемане лиценза на банката - К. в случая, и то по предвидения в закона - с Решение № 138 от 06.11.2014 година на УС на БНБ), може да се приеме, че е установено и неналичие на депозити по смисъла на Директива 94/19/ЕО.

Достигането до извода, че банката не може да изплаща депозитите си, без да има яснота относно нейното финансово състояние, би било икономически и юридически необосновано.

Ето защо при транспонирането на Директивата в българското законодателство е възприето, че този извод следва да почива върху установяването, че съответната институция е неплатежоспособна, което от своя страна служи като основание за отнемане на издадения ѝ лиценз. Не е налице и сочената от ищеца изискуемост на влога със самото постановяване на Решение № 73/20.06.2014 г/ когато са спрени плащанията от К., защото съгласно чл. 617, ал. 1 ТЗ, така и на чл. 23, ал. 1 от специалния Закон за банковата несъстоятелност („З.“), всички парични и непарични задължения на банката стават изискуеми от датата на решението на съда за откриване на производството по несъстоятелност срещу банката. Съобразно нормите на чл. 116, ал. 2, т. 2, във връзка с чл. 119, ал. 4 и 5 ЗКИ, когато в решението за поставяне на банката под специален надзор, БНБ е упражнила правомощието си да спре изпълнението на задълженията на банката, се счита, че банката не е в забава и не носи имуществена отговорност за неизпълнението на задълженията, чието изпълнение е спряно, а това означава, че по своята същност Решение № 73/20.06.2014 г. не само не може да доведе до изискуемост на депозитите на ищеца, но напротив, създава пречка за настъпването ѝ. Следва да бъде посочено още, че в съответствие с чл. 119, ал. 5 ЗКИ по влога на ищеца е била начислявана договорна лихва през целия период, през който [фирма] е била поставена под специален надзор. С Решение № 82/30.06.2014 г.,

прието с Протокол № 14 на УС на БНБ на основание чл. 116, ал. 2, т. 1 от ЗКИ,, лихвите

по депозитите в К. са били намалени до средния им пазарен размер. Лихвата по депозитите е била начислявана за целия период от поставяне на банката под специален

надзор до отнемане на лиценза на банката и е била изплатена при изплащане на гарантираните влогове до гарантирания от закона размер - чл. 4, ал. 2 от ЗГВБ.

Следователно за сочения от ищеца период той е продължавал да получава доходност от вложените в К. средства и в този смисъл не е претърпял вреда, а напротив - получил е именно това, което е следвало от договора му с банката, като вложената главница е била олихвявана през целия период на специален надзор. Наличието на субективно право, уредено в нормативен акт, се явява обуславящо правния интерес от предприемане на действията по защитата по реда на чл. 257 от АПК. За да бъде налице бездействие, то следва да е налице пряко произтичащо от нормативен акт задължение на органа да действа и да е налице започнало и продължаващо негово бездействие. Прякото произтичане означава, че връзката между правната норма и дължимото фактическо действие не е опосреднено от властническо волеизявление. Правният интерес от оспорване на бездействието на административен орган да изпълни свое задължение, произтичащо пряко от нормативен акт, следва да е налице във всеки един момент на съдебното производство - от подаване на искането до постановяване на съдебното решение.

Нещо повече дори, БНБ не е бездействала към сочените от ищеца периоди, нито пък е орган, административен или натоварен с административни правомощия.

С Решение от 25 март 2021 година по дело С-501/18 година, СЕС е посочил, че Директива 94/19 е отменена и заменена с Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно схемите за гарантиране на депозити и тъй като отмяната влиза в сила на 4 юли 2015 г., към случая в главното производство остава приложима Директива 94/19 година, в чийто член 1 е посочено, че по смисъла на настоящата Директива „депозит“ означава всяко кредитно салдо, което се получава в резултат на средства, оставени по сметка или от временни положения, произтичащи от обичайни банкови сделки, и което дадена кредитна институция трябва да изплати, съгласно приложимите [законови] и договорни условия, както и всеки дълг, доказан чрез сертификат, издаден от кредитна институция. „неналичен депозит“ означава депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно [законовите] и договорни условия, приложими към него, когато е налице едно от следните обстоятелства, съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. Компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми.

Член 3, параграф 1, първа алинея, първо изречение и параграф 2 от посочената директива предвижда, че всяка Държава-членка осигурява в рамките на нейната територия да бъдат въведени и официално признати една или повече схеми за гарантиране на депозити. Съгласно член 10, параграф 1 от Директива 94/19-„Схемите за гарантиране на депозити трябва да са в състояние да изплащат надлежно проверените искания на вложителите по отношение на неналични депозити в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи извършат установяване, както е посочено в член 1, [точка] 3, подточка i). В Съображения 27—29 от Регламент № 1093/2010 се посочва, че гарантирането на правилното и пълно прилагане на правото на Съюза е основна предпоставка за целостта, прозрачността, ефикасността и нормалното функциониране на финансовите пазари, стабилността на финансовата система, както и за неутралните условия на конкуренция между финансовите институции в Съюза. Следователно е необходимо създаването на механизъм, чрез който [ЕБО] да се намесва в случаи на неприлагане или неправилно прилагане на правото на Съюза, което е равнозначно на неговото нарушаване. Този механизъм следва да се прилага в области, в които правото на Съюза определя ясни и безусловни задължения, а

С цел да се предвиди пропорционален отговор в случаи на неправилно или недостатъчно прилагане на правото на Съюза, следва да бъде прилаган механизъм от три етапа. На първо място, на [ЕБО] следва да бъдат предоставени правомощия да извършва проверка за възможно неправилно или недостатъчно прилагане от страна на националните органи в техните надзорни практики на задълженията, предвидени в правото на Съюза, която да приключва с препоръка. На второ място, когато компетентният национален орган не спазва препоръката, Комисията следва да има правомощия да приеме официално становище, като взема предвид препоръката на [ЕБО], изискващ[о] от компетентния орган да предприеме необходимите действия, за да се гарантира спазването на правото на Съюза. Съгласно член 1, параграф 1 от

тази Директива същата „се прилага за кредитните институции и техните клонове, които са създадени в държави членки, различни от държавата, където се намира [седалището] на институцията, съгласно определението в член 1, точки 1 и 3 от Директива 2000/12/ЕО [на Европейския парламент и на Съвета от 20 март 2000 година относно предприемането и осъществяването на дейност на кредитни институции, като се спазват условията и изключенията, предвидени в член 2, параграф 3 от последната Директива“.

Съгласно член 2, седмо тире от Директива 2001/24 „мерки за оздравяване“ са мерки, „които имат за цел да запазят или възстановят финансовото състояние на кредитна институция и биха могли да засегнат съществуващите права на трети лица, включително мерки, свързани с възможност за временно преустановяване на плащания, спиране на изпълнителни действия или намаляване на вземанията“.

Член 3 от тази Директива, озаглавен „Предприемане на мерки за оздравяване — приложимо право“, гласи: Само административни или съдебни органи на държавата членка по произход са компетентни да вземат решение за прилагане на една или повече оздравителни мерки в кредитна институция, включително в клоновете, установени в други държави членки. Мерките за оздравяване се прилагат в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби и с процедурите, приложими в държавата членка по произход, доколкото друго не е предвидено в настоящата директива. Мерките за оздравяване са действащи в [целия Съюз] от момента, в който станат действащи в държавата членка, в която са предприети“. Член 7, параграф 6 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година, трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до размера, определен в член 7, параграф 1а от тази Директива, изменена с Директива 2009/14, след като компетентният национален орган установи неналичността на държаните от съответната кредитна институция депозити в съответствие с член 1, точка 3, подточка i) от посочената Директива, изменена с Директива 2009/14 и член 7, параграф 6 от същата директива, изменена с Директива 2009/14 не дава основание да се счита, че посоченият вложител има право на обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични.

Разпоредбите на член 1, точка 3, подточка i) във връзка с разпоредбите на член 7, параграф 6 и член 10, параграф 1 от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба или договорна клауза, съгласно която депозит в кредитна институция, чиито плащания са преустановени, става изискуем едва след като компетентният орган отнеме издадения на тази институция банков лиценз и при условие че вложителят изрично е поискал изплащане на този депозит. По силата на принципа на предимство на правото на Съюза националният съд, сезиран с иск за обезщетение за вредите, за които се твърди, че са причинени поради изплащането на гарантирания размер на такъв депозит извън срока по член 10, параграф 1 от тази директива, изменена с

Директива 2009/14, е длъжен за целите на произнасянето по този иск да не приложи тази национална правна уредба или договорна клауза.

Член 17, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията, с оглед на съображение 27 от този Регламент, трябва да се тълкува в смисъл, че националният съд трябва да вземе предвид издадена на основание на тази разпоредба препоръка на Европейския банков орган, за да се произнесе по спора, с който е сезиран, и в частност по иск, с който се търси отговорност от държава членка за вреди, причинени на частноправен субект поради неприлагането или неправилното или недостатъчно прилагане на правото на Съюза — основание за процедурата по разследване, приключила с издаването на тази препоръка. В производството пред компетентните национални съдилища частноправните субекти, претърпели вреди от установеното с такава Препоръка нарушение на правото на Съюза, дори да не са адресати на тази Препоръка, трябва да могат да черпят доводи от нея за установяването на отговорността на съответната държава членка в резултат от посоченото нарушение на правото на Съюза. Препоръка Е./REC/2014/02 на Европейския банков орган от 17 октомври 2014 година към Българска народна банка и Фонда за гарантиране на влоговете в банките относно необходимите действия за спазване на Директива 94/19/ЕО е невалидна, доколкото приравнява Решението на Българска народна банка да постави [фирма] под специален надзор и да преустанови изпълнението на задълженията ѝ, на установяване на неналичността на депозитите по смисъла на член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14.

Член 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, с оглед на член 17, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че мярката за временно преустановяване на плащанията, прилагана от национална централна банка спрямо кредитна институция като оздравителна мярка, имаща за цел да запази или възстанови финансовото състояние на тази кредитна институция, съставлява неоправдана и непропорционална намеса в упражняването на правото на собственост на вложителите в посочената кредитна институция, ако не зачита основното съдържание на това право и ако предвид непосредствения риск от финансови загуби, на който вложителите биха били изложени в случай на обявяването на кредитната институция в несъстоятелност, други по-малко обременителни мерки биха позволили постигането на същите резултати, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Правото на Съюза, и по-специално принципът на отговорност на Държавите-членки за вреди, причинени на частноправни субекти от нарушаването на правото на Съюза, както и принципите на равностойност и на ефективност, трябва да се тълкува в смисъл, че:

–допуска национална правна уредба, която обвързва правото на частноправните субекти да получат обезщетение за вредите от нарушаването на правото на Съюза с предварителната отмяна на административното действие или бездействие, от което е настъпила вредата, стига тази отмяна, макар да се изисква за сходни искове, основани на нарушение на националното право, да не е на практика изключена или

силно ограничена,

–не допуска национална правна уредба, която обвързва правото на частноправните субекти да получат обезщетение за вредите от нарушаването на правото на Съюза с условието вредата да е причинена умишлено от съответния национален орган,

– допуска национална правна уредба, която обвързва правото на частноправните субекти да получат обезщетение за вредите от нарушаването на правото на Съюза с условието да се докаже наличието на действителна и сигурна вреда към момента на предявяването на иска, стига това условие, от една страна, да не бъде по-неблагоприятно от условията, приложими за сходни искове, основани на нарушение на националното право, и от друга страна, да не бъде уредено по начин, който прави упражняването на такова право на обезщетение невъзможно или прекомерно трудно предвид особеностите на конкретния случай.

Принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не задължават съда, сезиран с иск за обезщетение, формално основан на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, но в подкрепа на който се твърди нарушение на правото на Съюза вследствие на такава дейност, да квалифицира служебно този иск като предявен на основание член 4, параграф 3 Д., стига приложимите разпоредби на националното право да не са пречка този съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на Съюза, изтъкнати в подкрепа на този иск.

В Директива 2014/49/ЕС изрично се подчертава, че всяка държава-членка е свободна да реши кой е органът, който установява неналичност на депозитите - т.е. „съответен административен орган“ (вж. съображение 50 от преамбюла и чл.3, пара.1). Затова очевидно е необходимо изрично законодателно решение относно овластен със закон национален държавен орган и не може имплицитно, мълчаливо да се приема, че надзорната институция БНБ автоматично е натоварена е такава отговорност и правомощия.

Подобен извод противоречи на цитирания текст на Директивата, както и на основен принцип на административното право, който изисква изрично овластяване с правомощия на всеки орган на публична власт. Липсата на такова овластяване неизбежно води до извода, *че актовете и действията на административен орган, който си е „присвоил“ правомощия да действа като орган, прилагащ института на неналичността на влоговете, ще се квалифицират като нищожни поради липса на материална компетентност.* Това е ясно установена и безспорна теза на българската административноправна доктрина (вж. К. Л.. 2018. Недействителност на административните актове...., стр. 283).

В случая БНБ, макар да е институция с надзорни правомощия по отношение на банките и банковата дейност в страната, след 12 юни 2014 г. е била изправена пред проблемна нормативна ситуация: **тя не е била овластена към този момент да прилага режима на неналичните влогове и новата обнародвана Директива предвижда, че правомощието да се обявяват влоговете за неналични не произтича автоматично от надзорната функция на БНБ, тъй като компетентният и административният орган може да не съвпадат. Необходимо е изрично законово овластяване е такова правомощие.** В противен случай вземането на решение за обявяване на влоговете в К. за неналични след 20 юни 2014 г. от страна на БНБ с пълно основание би могло да се оспори от ФГВБ и съответно тази неподчинена йерархически на БНБ институция би имала право да откаже да даде ход на изплащане на гарантираните размери на вложителите. **В същия смисъл е и**

заклучението на Генералния адвокат С. S.- В. от 17 септември 2020 г. по дело С-501/18. образувано и висящо към момента пред СЕС по преюдициални въпроси, зададени от Административен съд София-град във връзка с аналогичен иск на вложител в „К.“ срещу БНБ. Съобразно т. 111 и 112 от същото Заключение до приемането на Директива 2014/49 никоя разпоредба на Съюза не предвижда съответствие между надзорния орган и органът, компетентен да установи неналичността на депозитите. При това положение Генералният адвокат изрично посочва, че „запитващата юрисдикция е тази, която трябва да прецени дали съгласно българското право, приложимо към момента на извършване на действията на БНБ по отношение на К., органът, компетентен да установи неналичността на депозитите е бил БНБ.“ Възприемайки напълно доводите на Генералния адвокат, СЕС в т.93 и 95 от Решението по дело С-501/18 постановява, че Директивата оставя свобода на преценка на държавите-членки при определянето на компетентния орган и националната юрисдикция следва да определи „дали именно БНБ е компетентен орган по смисъла на чл.1, пар.3, 6Н от Директивата, като прецени в тази връзка и обстоятелството дали БНБ е била органът, който управлява националната схема за гарантиране на депозитите”.

В допълнение, СЕС се е произнесъл недвусмислено, че Препоръка Е./REC/2014/02 на Европейския банков орган от 17 октомври 2014 г. към БНБ и Фонда за гарантиране на влоговете в банките („ФГВБ“, „Фонда/ът“) относно необходимите действия за спазване на Директива 94/19/ЕО е невалидна, доколкото приравнява решението на БНБ да постави К. под специален надзор и да преустанови изпълнението на задълженията ѝ, на установяване на неналичността на депозитите по смисъла на чл.Е т.3, бл) от Директива 94/19/ЕО, изм. е Директива 2009/14/ЕО и безспорно е, с оглед на горното, че тълкуването на приложимото законодателство води до извод за липса на компетентност на БНБ.Разпоредбите на Директива 94/19/ЕО и Директива 2009/14/ЕО са въведени в националното законодателство със Закона за гарантиране на влоговете в банките (Обн., ДВ, бр. 49/1998 г., отм., бр. 62/2015 г., в сила от 14.08.2015 г.).Според действащото през 2014 г. национално законодателство въвеждането в действие на системата за гарантиране на влоговете е могло да стане само при отнемане на издадения лиценз за банкова дейност на търговска банка (вж. чл.23, ал.1 ЗЕВБ (отм.)). В този период БНБ е била овластена от националния закон да издава единствено административен акт за отнемане на лиценз на банка е правно основание чл.36, ал.2 ЗКИ, след издаването на който съгласно чл.23, ал.1 и 5 ЗГВБ /отм.14.08.2015 г./ започва да тече срокът, в който ФЕВБ започва да изплаща гарантираните влогове.Изрично уредено правомощие за установяване неналичност на депозитите на кредитна институция е възложено на БНБ със законодателни изменения в ЗБНБ и ЗКИ едва през август 2015 г. (ДВ, бр. 62/2015 г., в сила от 14.08.2015 г.). **БНБ е оправомощена изрично да установява неналичност на депозити на основание на новата разпоредба на чл.36, ал.1, т.7 ЗКИ във вр. с чл.20, ал.1, т.2 от новия Закон за гарантиране на влоговете в банките, който транспонира Директива 2014/49/ЕС. И двете норми влизат в сила от 14.08.2015 г.** По аргумент за противното, през процесния период на 2014 г. БНБ не е имала материална компетентност да установи неналичност на влоговете в К. по смисъла на чл.1, пар.3, 6.и) от Директивата, защото иначе законодателят не би приел цитираните разпоредби през 2015г.За периода преди м. август 2015 г. обаче такова административно оправомощаване не може да се извежда по тълкувателен път. За липсата до 14.08.2015 г. на изрично законово оправомощаване на БНБ да установява със свой акт неналичност на влоговете (с който акт влиза в действие системата за гарантиране на влоговете) БНБ не може да носи отговорност, тъй като

централната банка не е законодателен орган.

С Решение № 73/20.06.2014 г. БНБ е поставила К. под специален надзор на основание чл.115, ал.2, т.2 и 3 ЗКИ с цел оздравяване на банката. Това решение е **стабилен и законосъобразен акт**, който е влязъл в сила и породил своите правни последици.

Актът по чл.115 ЗКИ за поставяне на банка под специален надзор има различни функции от акта по чл.1, пар.3, 6.і) и чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО, а именно - оздравяване на банката и не може да се приписват правни последици на акта по чл.115 ЗКИ, каквито същият няма и каквито не са били предвидени в приложимото към този момент законодателство. В процесния период в националното законодателство не е било въведено понятието „неналичен депозит“, не е било предвидено издаване на акт за установяване на неналичност на депозити и не е бил определен органът, който да издаде такъв акт, нито са били уредени последиците от този акт за националната схема за гарантиране на депозити. Поради това незаконосъобразно Ищецът се опитва да прави връзка, че при издаване на акт за поставяне на банка под специален надзор, административният орган действа при обвързана компетентност и следва да издаде акт за неналичност на депозити, какъвто не е бил предвиден в националното право. При това **целите на двата акта са различни** - актът за специален надзор съгласно чл.115, ал.1 ЗКИ има за цел оздравяване на банката, а актът за неналичност на депозити — съдържа констатация за несъществуването на „близка перспектива“ за възстановяване на банката и в този аспект, доводът на ищеца, *че при наличието на обстоятелствата по чл.115, ал.2 т.2 и 3 ЗКИ, БНБ е била длъжна да постанови неналичност на влоговете, е неоснователен.* Той *пряко противоречи на т.100 от Решението по дело С-501/18 на СЕС, съобразно което „за да разреши спора по главното производство, запитващата юрисдикция не може да изхожда от предпоставката — противоречаща на чл.1, пар.3, б) і от Директивата, така както тази разпоредба е тълкувана от Съда — че решението на БНБ да постави [фирма] под специален надзор и да преустанови изпълнението на задълженията и може да бъде приравнено на установяване на неналичността на депозитите в К.“.* Тези обстоятелства не обвързват компетентността на централната банка и не заместват изискваната, както от Директива 94/19/ЕО, така и от Директива 2014/49/ЕС дискреционна преценка на несъществуването на „близка перспектива“.

Анализът на другото решение на СЕС в областта на гарантираните депозити - **Решението по дело С-571/16**, ясно показва, че в него също **не се съдържат аргументи по въпроса дали именно БНБ е органът, който е овластен да вземе решение за неналичност на влоговете.**

С оглед на горното, силата на тълкувано нещо на Решението на СЕС не се отнася до и не обхваща посочения въпрос и поради това не обвързва практиката на българските съдилища относно това кой е компетентният орган по смисъла на чл.1, т.3, бл) от Директива 94/19/ЕО според действащото през процесния период законодателство.

В т.101 от **Решението си по дело С-571/16** СЕС посочва, че **„органът, който е нарушил правото на Съюза, се определя от националните съдилища при спазване на правото на съответната държава членка“** (така т.20 и 22 от Решение на СЕС по дело С- 453/00 и др.). В случая органът, компетентен да издаде акт за установяване на неналичност на депозити се определя в националното право и анализът, който националният съд дължи на база националното и европейското право е свързан именно с отговор на въпроса кой е органът, предвиден в българското законодателство към 20.06.2014 г. да издаде акт за установяване на неналичност на

депозити.

Изрично СЕС приема в **т.99 от Решението по дело C-571/16**, Директивата не определя кой следва да бъде националният орган, компетентен да приеме решение за установяване на неналичност на депозити.

1. Такъв орган няма определен преди 14.08.2015г., предвид което и БНБ не е имала такава компетентност. Фактът, че други два състава на първоинстанционния съд се е наложило да отправят преюдициално запитване до СЕС, за да им бъде указано има ли директно приложение чл.1, параграф 3, б"л" от Директивата, сочи, че не може да се приеме очевидно и достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, нито че тази норма е достатъчно ясна и недвусмислена, за да ангажира отговорността на БНБ. Както изрично е посочил СЕС в Решението си по дело C-571/16, установяването на неналичност на депозити в банка следва да се извърши с изричен правен акт на съответния компетентен орган и не може да се извежда или презюмира от други актове (т.т. 73, 76-78 от Решението по дело C-571/16).

Неиздаването на административен акт обаче е **правно бездействие** - и чиято отмяна е абсолютна предпоставка на иска за вреди съгласно чл.204, ал.1 АПК. Изрично в отговора на въпрос 5 от **Решението по дело C-501/18** СЕС приема, че **правна уредба, която обвързва правото на частноправните субекти да получат обезщетение за вредите от нарушаването на правото на Съюза с предварителната отмяна на административното действие или бездействие, от което е настъпила вредата е напълно допустима**. От друга страна, нито Директива 94/19/ЕО, нито българският закон в процесния период възлагат в компетентност на БНБ издаването на този друг акт/извършване на такова действие, поради което не е налице противоправност и при липса на изрична норма, предписваща компетентност на БНБ да издаде акт за установяване неналичност на депозити, не може да се говори за противоправност. Твърдението на ищеца, че е бил в невъзможност да ползва влога си, предвид забраната да се теглят суми от сметките (което така и не е уточнил), е **вследствие на влязлото в сила Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ** за поставяне на „К.“ под специален надзор, с което е постановена мярка спиране на извършване на плащания. Вреди от този влязъл в сила административен акт не могат да се търсят, тъй като Решение № 73/20.06.2014 г. не е противоправно бездействие, а законосъобразен и стабилен административен акт.

В т.110 от **Решението по дело C-501/18** с оглед преценката налице ли е от гл. т. на преследваните с наложените надзорни мерки цели непропорционална и нетърпима намеса, която засяга самото съдържание на правото на собственост на ищеца, СЕС, макар да казва, че преценката следва да се извърши от националния съд, обръща внимание и дава насоки на тази преценка в смисъл, че процесните надзорни мерки са имали ограничен времеви обхват и през въпросния период са били начислявани съгласно националното законодателство договорни лихви върху паричните задължения, чието изпълнение е спряно, гарантираният размер на депозитите в [фирма] е бил изплатен на ищеца в главното производство посредством ФГВБ, вземанията за депозитите и над гарантирания размер подлежат на удовлетворяване по реда на образуваното срещу тази банка производство по несъстоятелност.

С оглед на тези критерии, други по-малко обременителни мерки не биха позволили постигането на същите резултати и процесните мерки представляват допустимо ограничение на упражняването на правото на собственост. Изрично в т.108 от **Решението по дело C-501/18** СЕС указва, че след като мерки за временно преустановяване на плащанията като процесните имат за цел да запазят или възстановят финансовото състояние на кредитна институция, трябва да се приеме,

че те действително отговарят на призната от Съюза цел от общ интерес. Не се доказва и липсва и твърдяното нарушение на чл.1 на Протокол 1 към Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ). **БНБ не е лишила Ищеца от право на собственост върху влога му. През целия процесен период тя е продължавала да има вземане към К. и да получава доходност от него** . При липсата на противоправно бездействие от страна на БНБ не може да се поставя въпросът за претърпени от вложителите вреди, които трябва да се овъзмездяват чрез плащане на обезщетение под формата на закъснителна лихва. В случая обаче не се установи и наличието сам по себе си на този отделен елемент на фактическия състав на отговорността по ЗОДОВ, тъй като Ищецът не доказва да са настъпили вреди.

Съобразно трайната практика на СЕС (*Решение по дело C-481/07 P, S. I. S.; Решение по дело C-243/05, т.27 и др.*) при предявяване на искове за ангажиране на извъндоговорната отговорност на публичен орган за вреди, причинени от негов акт, **ищецът следва конкретно да докаже факта на претърпяването от него на вреди, техния размер, както и че тези вреди са действителни и сигурни.**

В Решението по дело C-501/18 СЕС не само указва, че ищецът следва да докаже наличието на действителна и сигурна вреда към момента на предявяване на иска, но и изрично в т.1 от диспозитива заявява, че чл. 7. параграф 6 от същата Директива, изменена с Директива 2009/14/ЕО не дава основание да се счита, че вложител в банка има право на обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични.

Изложеното тълкуване е в съответствие с предходно *Решение на СЕС от 12 октомври 2004 г., P. и др. (C 222/02, т.50 и 51)* - след като предвидената в Директива 94/19 компенсация на вложителите в случай на неналичност на техните депозити е гарантирана, тази Директива не дава на вложителите права, по силата на които да ангажират отговорността на държавата на основание на правото на Съюза, когато депозитите им не са налични поради слаб надзор от страна на компетентните национални органи. *В Решението по дело C-571/16 СЕС също е посочил, че обстоятелство за наличие на претърпени имуществени вреди, следва да бъде изследвано и съобразено от националния съд.*

Решението на СЕС е задължително за всички национални юрисдикции, пред които е повдигнат идентичен въпрос. С оглед изричното тълкуване на СЕС в цитираните решения и само на това основание, предявените искове са изцяло неоснователни и неправилно те са уважени дори частично от АССГ.

С оглед изложеното в тежест на ищеца бе да проведе **пълно и главно доказване** на твърдението си, че претърпял имуществени вреди и техния размер, като **ищецът** не твърди и не представя доказателства за реално претърпени вреди,- **претърпени загуби или пропуснати ползи**, вместо това ползва абстрактен, нормативно определен измерител на стойност, като лихвата за забава, без изобщо да сочи твърдения **в какво се изразяват имуществените му вреди.**

Причинената от БНБ вреда според ищеца се свежда до забавено парично задължение, обезщетението при което съгласно чл.86, ал.1 ЗЗД е в размер на законната лихва от деня на забавата, което твърдение е в директно противоречие с *Решение по дело C-501/18*, цитирано по-горе. **Това обезщетение обаче се дължи от длъжника. БНБ не е длъжник по тези влогове, чието плащане се твърди да е забавено, тъй като тя не е страна в облигационното правоотношение по влога. Длъжник по влоговете е К., а задължен за изплащане на гарантираните влогове е**

Фондът за гарантиране на влоговете в банките („ФГВБ“) и няма никаква правна логика претендираната от БНБ вреда за забавеното изплащане на влоговете да се подвежда под разпоредбата на чл.86. ал.1 ЗЗД.

Претендираните вреди са на **основание деликт**, а не на основание договор, което **изисква вредите да бъдат доказани**. В тази връзка законната лихва не може да се прилага автоматично на основание чл.86 ЗЗД, тъй като в случая няма забава, няма договорен ден за изпълнение, нито вредите се претендират по договорно правоотношение.

Следователно няма основание, на което БНБ да дължи заплащане на законната лихва за забава. Съгласно чл.86 ЗЗД законна лихва за забава се дължи единствено при неизпълнение на парично задължение. При това лихвата за забава е акцесорно задължение, което винаги е свързано и произтича от наличие на главно задължение на същия длъжник, което не е изпълнено в срок и за което е отправена надлежна покана за плащане. **В случая обаче БНБ няма парични задължения към вложителите, не е в облигационни отношения с тях и тъй като не е страна по договора на депозантите с банката, в нейна тежест не възниква акцесорно задължение за лихва за забава.**

От друга страна няма и срок за изпълнение, предвиден в Договора на вложителите с К., който да е нарушен и от това да възниква забава, нито има отправена покана за плащане и **вредата трябва да се докаже, тя не се презюмира**. В тази връзка законната лихва не може да се прилага автоматично на основание чл.86 ЗЗД, тъй като в случая няма забава, няма договорен ден за изпълнение, нито вредите се претендират по договорно правоотношение. Нещо повече дори в случая няма твърдения за реална вреда, претърпяна от ищеца, а само предполагаема вреда, която произволно се оразмерява чрез законната лихва. За такава предполагаема вреда обаче няма установена в закон презумпция и поради това становището на ищеца за дължимост на обезщетение за вреди, определено чрез размера на законната лихва за забава, е неоснователно. При липсата на законова презумпция е очевидно, че ищецът носи доказателствената тежест по отношение на причинената вреда, **като в настоящото производство той дори не уточни какво представляват твърдените му вреди, а още по-малко ги докажа**. От една страна, ищецът не е претърпял загуба в размер на законната лихва за забава, няма доказателства имуществото му да е намаляло, нито пък да се е увеличил пасивът му. Напротив - през целия период на специален надзор над К. до отнемането на лиценза ѝ на 06.11.2014 г. банката е начислявала възнаградителна лихва върху пълния размер на влога /чл.119, ал.5 ЗКИ/. С изплащане на гарантирания размер от 196 000 лв. е изплатена част от главницата по влога и част от начислената върху нея възнаградителна лихва до 06.11.2014 г. Ако има горница над изплатения гарантиран размер, за него ищецът има вземане, което служебно е включено в списъка на приетите вземания в производството по несъстоятелност на К. (видно от обявения по партидата на К. в Търговския регистър Списък на приетите от синдика вземания на кредиторите, приет като доказателство по делото). Това вземане на никога не е напускало патримониума на ищеца. От друга страна, ищецът не сочи пропуснати ползи в претендирания размер. Той не твърди да е имал сигурна възможност да увеличи имуществото си с размера на законната лихва за забава, която възможност трябва да е установена по безспорен начин. **Ищецът не сочи някое лице да му е дължало законна лихва за забава в процесния период, която да не му е платило поради поведение на БНБ, нито е посочил източник на печалба, от който през процесния период да е било сигурно, че е щял да увеличи имуществото си с повече от 10 % върху сумата по влога в К.** /както изисква Тълкувателно решение № 3/2012г. на ВКС/. Всъщност, дори ищецът да бе вложил парите си в друга банка, той категорично нямаше да получава възнаградителна лихва в размер от повече от 10%, тъй като никога банка не предлага толкова високи лихвени

проценти по депозити. Лихвените проценти, предлагани от различните банки в страната, са приблизително съизмерими и неслучайно БНБ с Решение № 82/30.06.2014 г. е намалила лихвите, начислявани от К. по влоговете за периода на особен надзор, именно до средните за страната за онзи период. Именно възнаградителната лихва е пазарната стойност на сумата по влога на ищеца и тя е била начислявана през целия период на специален надзор до отнемането на лиценза на банката. Претенцията е за твърдяна загубена доходност от влога на ищеца в К., но той безспорно е бил олихвяван в целия период на специален надзор със средната за страната лихва и ищецът щеше да получи сходна лихва върху сумата на влога си, дори на 30.06.2014 г., респ. на 25.07.2014 г. да бе получил гарантирания си влог и да го бе вложил в друга банка именно средната за страната лихва, начислявана от банките по депозити в процесния период, е обективният измерител на стойността на твърдината вреда, тъй като ищецът не е имал възможност да получава по-голяма лихва в никоя друга банка и съпоставката между имущественото състояние на ищеца през времето, през което К. е била под специален надзор и влогът му е бил олихвяван, и състоянието, в което то би се намирало, ако БНБ бе постановила акт за неналичност на депозитите в К. (въпреки че тя не е имала такова правомощие) показва, че вреда липсва. Не се доказва се, че вредите са пряка и непосредствена последица от твърдяното бездействие на БНБ. Легална дефиниция на тези понятия пряка и непосредствена последица от увреждането, законодателят не е дал нито в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, нито в чл. 51 от действащия Закон за задълженията и договорите, към който препраща параграф 1 от ПЗР на ЗОДОВ, нито в действалия от 1893 до 1950 г. Закон за задълженията и договорите, нито в други нормативни актове от действащото право. Както правната теория, така и съдебната практика, обаче, е приела критерии, от които да се изхожда при дефинирането на тези понятия.

Според правната доктрина водещи при определянето на съдържанието на понятията „пряка и непосредствена последица“ са теорията за равноценността, според която един факт е причина за резултата, когато, ако този факт е липсвал, то резултатът не би настъпил, и адекватната теория, съгласно която причина са тези условия, които причиняват резултата нормално, типично, адекватно, а не по изключение.

В практиката на Върховния касационен съд, изразена в Решение № 81/27.1.2006 г. по гр.д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, Решение № 129/25.07.2005 г. по гр.д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че „...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите“. е налице причинна връзка по чл. 4 от ЗОДОВ. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат. В конкретния случай, вредите, които се претендират не са пряка и непосредствена последица от бездействието на БНБ. Вредата е неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на едно лице. Вредите се делят на две големи групи: имуществени (материални) вреди и неимуществени (морални) вреди. Имуществените вреди накърняват имуществената сфера на лицата. Това са правото на собственост, ползване, строеж, сервитут, правото на надстройкаване, пристрояване, подстройкаване, различните субективни права на вземане, наследствени права и т.н. При договорната отговорност се носи отговорност за имуществени вреди. От своя страна, имуществените вреди се делят на претърпени загуби и пропуснати ползи. Претърпяна загуба е онази разлика в имуществото на лицето,

която се получава след неизпълнение на задълженията на другата страна по договора и при нея се съпоставя наличното имущество на изправната страна по време на възникването на задължението и наличното имущество на страната след неизпълнението на задължението и тази разлика се нарича претърпяна загуба. Пак в ТР № 1/15.03.2017 година на ВАС е посочено, че делата за обезщетения по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ са искиви производства, те се развиват по правилата на ГПК, доколкото материята не е уредена от АПК, и в тях страните могат да представят всички относими доказателства в подкрепа на твърденията си, да навеждат всякакви доводи в тяхна защита, да правят възражения и да се защитават с всички допустими от закона средства. Институтът на обезщетението от неправомерно увреждане не е и не може да се превърне обаче в средство за неоснователно обогатяване, поради което и съдът, спазвайки принципа на справедливостта и съразмерността, следва да присъди само и единствено такъв размер на обезщетение. Нещо повече дори-ищецът не е отправил искане нито ФГВБ, нито К., да му заплати сумата по влога му и не може да се приеме, че някой му е дължал лихва за забава, а БНБ следва да му плати обезщетение в същия размер, тъй като дори ищецът да бе отправил покана до Фонда и/или К. да му заплатят гарантирания депозит (а не е), на него не би му се дължала законна лихва за забава. Съгласно чл.119, ал.4 ЗКИ, когато БНБ с влязъл в сила административен акт за поставяне на банката под специален надзор е упражнила правомощията си по чл.116, ал.2, т.2 ЗКИ за спиране изпълнението на задълженията на банката, К. не може да бъде в забава за изпълнение на нейни парични задължения. Аналогично, съгласно чл.24, ал.2 ЗГВБ /отм., но действащ в процесния период/ Фондът също не дължи законна лихва върху гарантирания размер на депозитите. **По аргумент за по-силното основание, такава отговорност за забава не може да носи и БНБ, която изобщо не е в облигационни отношения с ищеца и няма парични задължения към него.** Както цитираните по-горе национални норми, така и тълкуването на Директивата, дадено от СЕС в отговора на въпрос 1 в *Решението по дело С-501/18*, **напълно изключват приложението на законната лихва като измерител на твърдените вреди**. Липсата на покана за плащане/ какъвто е доводът на ответника по иска/ е във връзка с изискуемостта на главното парично задължение поради поставянето в забава на Фонда (друг е въпросът, че той е отделно юридическо лице от БНБ), тъй като трайната съдебна практика е, че *задължение за лихва по чл.86, ал.1 ЗЗД възниква само при поискване /така Решение № 211/26.01.2017 г. по гр.д.№ 958/2016 г., на ВКС, III ГО, Решение № 111/27.10.2009 г. по т.д. № 296/2009 г., на ВКС, I ТО/, като поканата представлявала условие за установяване на неналичност (това е елемент за преценка на друга предпоставка на отговорността по ЗОДОВ - наличието на незаконосъобразно поведение)*. Съдът не споделя доводите на Ищеца за нарушение на чл.1 на Протокол 1 към Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ). БНБ не е лишила Ищеца от право на собственост върху влога му. **През целия процесен период той е продължавал да има вземане към К. и да получава доходност от него (начислявана е договорна лихва)**. Не се доказва и твърдението на ищеца, че той имал притежания върху движими вещи и бил лишен от правото мирно да ползва собствеността си върху парични притежания, като този негов довод е в противоречие както с българския материален закон, така и с Директива 94/19. Съобразно чл.421, ал.1 от Търговския закон („ТЗ“) банката дължи паричната сума на влогодателя в същата валута и размер, както и уговорената лихва. Разпоредбата ясно сочи, че вложителят има вземане към банката въз основа на сключения договор между тях, а не вещно право на ползване на движима вещ. Затова и договорът за паричен влог е уреден в отделна разпоредба (чл.421 ТЗ) спрямо обикновения влог, чиято уредба е в предходния чл.420 ТЗ. Така и съгласно дефиницията на чл.1, пар.1 от Директива 94/19 депозит е *„кредитно салдо, което се получава в резултат на средства, оставени по сметка или от временни*

положения, произтичащи от обичайни банкови сделки, и *което дадена кредитна институция трябва да изплати*, (...), както и *всеки дълг*. Тя показва недвусмислено, че депозитът е вземане, което вложителят има към банката въз основа на облигационно отношение. В рамките на ЕС следва да се съобрази и практиката на СЕС. Според него целите на Директивата са едновременно да се защитят вложителите и да се осигури стабилността на банковата система, като се избегнат масовите изтегляния не само от кредитни институции в затруднение, но и от стабилни такива, след загуба на общественото доверие в стабилността на банковата система - Решение по Съединени дела C-688/16 и C- 109/16, А., т. 83, каквото положение неминуемо е щяло да възникне при непредприемане на процесните надзорни мерки. В това отношение чл.1, ал.2 от Протокол 1 към ЕКПЧ признава на държавите правото да въвеждат такива закони, каквито сметат за необходими за осъществяването на контрол върху ползването на собствеността в съответствие с общия интерес. Така Протоколът приема по принцип законосъобразността на ограничения по отношение на използването на собствеността, като същевременно свежда тези ограничения до размер, до който те се считат за необходими от държавата за защита на общия интерес - така Решение по Дело C-44/79, Н., т.19. В светлината на горното и с оглед даденото от СЕС тълкуването на СЕС в Решението по Дело C-265/87 S. HS K. G.&Co. KG, т.15, че *правото на собственост като принцип на правото на Общността не представлява неограничено предимство, а трябва да се разглежда в светлината на социалната функция на дейностите, защитени с него*, считаме, че безспорно ограничаването е било в обществен интерес, по-конкретно в интерес на стабилността на банковата система в страната като цяло.**Съгласно т.114 от Решението на СЕС по дело C-571/16, обстоятелството, че депозитът на ищеца е бил олихвяван и изплатен ведно с дохода от лихви**, има съществено значение и следва да бъде взет под внимание при преценката за наличие или липса на вреда, като в конкретния случай показва, че твърдяната вреда не е настъпила изобщо. Следва да бъде посочено още, че съгласно чл.119, ал.5 ЗКИ, по влога на ищеца е била начислявана договорна лихва през целия период, през който К. е поставена под специален надзор - факт, който се установи безспорно в настоящото производство- освен със събраните при предходното разглеждане на делото писмени доказателства - Удостоверение от К., но и със съдебно-счетоводната експертиза "ССЧЕ", неоспорена от страните, което настоящата съдебна инстанция намира, за обективно и компетентно изготвена. Ищецът е получавал доходност по договора си с банката и в този смисъл не е претърпял вреда, а е получил именно това, което е следвало от договора му, като вложената главница е била олихвявана през целия период на специален надзор. Следователно, претенцията за заплащане на лихва за забава е неоснователна. Не може за един и същи период да се дължи и обезщетение за забава, и да е получено изпълнение по договор.

При това разпоредбата на чл.119, ал.5 ЗКИ е специална по отношение на чл. 86 ЗЗД и **изрично установява, че през времето на специалния надзор**, когато е спряно изпълнението на задълженията на банката, договорните лихви върху спрените задължения се начисляват, но се заплащат след вдигане на надзора, а **лихви за забава и неустойки за спрените задължения не текат**. Наред с това, от доказателствата по делото е установено, че на 06.11.2014 г. към сумите на главниците по сметките на ищеца са прибавени лихви в размерите, посочени в Писмо-удостоверение от К., в изплатените гарантирани депозити на ищеца се включват и начислените лихви към датата на решението на БНБ по чл.23, ал.1 ЗЕВБ, а именно 06.11.2014 година., в същото Писмо-удостоверение от К. се посочва и конкретният размер на възнаградителните лихви за периодите 20.06.2014 година, 06.11.2014 г., 30.06.2014 г. - 06.11.2014 г., начислени по сметките на ищеца в К.. От

заклучението по съдебно – счетоводната експертиза , е видон, че по депозита на ищеца в К. е начислявана възнаградителна лихва през целия период от 20.06.2014 г. до 06.11.2014 година и целият размер на влога, ведно с натрупаната по него договорна лихва, е под максималния гарантиран по закон размер от 196 000 лв., тази лихва му е заплатена от Фонда. Пак от закълчението на вещото лице, изготвило съдебно- счетоводната експертиза е видно , че размерът на договорната лихва, начислена върху главницата по влога на ищеца от 196 000 лв., налична по сметката му в процесния период и представляваща гарантирания размер, е. както следва: през периода 30.06.2014 г. - 05.11.2014 г. - 1 189,27 лв., а за периода 26.07.2014 г.-05.11.2014 г. - възлиза на 933,76 лв, размерът на законната лихва за същите периоди, която през периода 30.06.2014 г. - 05.11.2014 г. е 4 528,80 лв., а за периода 26.07.2014 г. - възлиза на 3 616.05 лв.

Разликата между законната и договорната лихва по влога за периода 30.06.2014 г. - 05.11.2014 г. е 3339.53 лв., а за периода 26.07.2014 г. - 05.11.2014 г. -2 682,29 лв. Начислените на ищеца договорни лихви за период, съвпадащ с исковия, следва да бъдат приспаднати от размера на обезщетението. В противен случай Ищецът би получил две обезщетения от държавата за това, че не е разполагал с парите си за исковия период - веднъж в размер на договорната лихва, включена в рамките на обезщетението, изплащано от ФГВБ и втори път - в размер на законната лихва, чрез която се изчислява размерът на обезщетението по иска за вреди. Горното становище се подкрепя от ВАС в аналогични спорове между БНБ и вложители в К. - така Решение № 10094 от 22.07.2020 г. по адм.д. № 4390/2017 г., Решение № 11069 от 13.08.2020 г. по адм.д. № 4272/2017 г. на ВАС, Решение № 15887 от 22.12.2020 г. по адм.д. № 3655/2020 г и др.

Не се доказва, че ищецът е щял да получи от сумата по влога доходност в размер на законната лихва и че е търпял вреди през целия период от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. - датата, на която му е изплатен гарантираният размер на влога, тъй като дори и да имаше основание към 27.06.2014 г. БНБ да издаде акт за установяване на неналичност на депозити /а няма/, то няма как ищецът да твърди, че е щял да получи плащане и следователно - търпял вреди, считано от 30.06.2014 г. Чл.23, ал.5 ЗГВБ /отм.14.08.2015 г.. но действаш през процесния период/ предвижда, че изплащането на суми от ФГВБ започва **не по-късно от 20 работни дни от датата на решението на БНБ за отнемане на лиценза на банката (единственият акт, който в процесния период е предвиден в компетентност на БНБ, след който да започне плащане на гарантираните влогове). Аналогичен срок от 20 работни дни е предвиден и в Директива 94/19/ЕО. Този срок от 20 работни дни, считано от 30.06.2014 г., изтича на 25.07.2014 г.**

От друга страна, дори да се приеме, че периодът, през който ищецът търпял вреди, следва да бъде определен в зависимост от постановяването на акт от БНБ, то крайната дата на периода на увреждането би следвало да бъде 06.11.2014 г., когато БНБ, е издала Решение № 138/06.11.2014 г. за отнемане лиценза на К.. Тогава БНБ е издала единствения акт, който е имала право съгласно тогава действащия национален закон и който поставя началото на изплащане на гарантираните влогове съгласно ЗГВБ . Дори и да се приеме, че Ищецът е претърпял вреди през процесния период , то претенцията за периода след 06.11.2014 г. е неоснователна. След приемане на Решение № 138/06.11.2014 г. БНБ не е имала правомощия да влияе но какъвто и да е начин на започване изплащането на гарантираните депозити, поради което евентуално претърпени от Ищеца вреди след това не са относими към процесния случай. Конкретно датата 04.12.2014 г. е определена като начална дата за изплащане на гарантираните влогове е приетото по делото пред първата инстанция Решение №61/18.11.2014 г. на УС на ФГВБ и по никакъв начин не зависи от поведението на БНБ. Фондът е имал законна

възможност в рамките на своята оперативна самостоятелност да определи за начална дата на изплащане всяка друга дата в рамките на срокът от 20 работни дни и това, че е предпочел най-късната възможна дата от този срок не може да се вмени отговорност на БНБ. **Договорната лихва по депозита е била начислена и платена от ФГВБ до гарантирания размер, а остатъкът подлежи на удовлетворяване в производството по несъстоятелност на банката.** Ищецът е получил съответно именно това, което е следвало от договора е К., и лихва за забава не се дължи. Ищецът не твърди заради поведение на БНБ да е платил недължим данък. Аргументите в тази връзка, освен неотнормирани, са и неоснователни. Нещо повече дори-дори да се приеме, че вземането към Фонда продължава да съдържа в себе си отделни вземания за главница и за лихва, то следва, че в него е включен пълният размер на натрупаната лихва, а едва след това частта от главницата до гарантирания максимум. Това е така, тъй като съобразно чл.75, ал.2 ЗЗД, когато изпълнението не е достатъчно да покрие лихвите, разносните и главницата, погасяват се най-напред разносните, след това лихвите и накрая главницата. Ако се приеме, че в рамките на гарантирания размер се изплащала първо и само главница, а остатъкът от главницата и начислената договорна лихва подлежали на удовлетворяване в производството по несъстоятелност (а не може), това би означавало, че при гарантирано вземане за главница, което заедно с натрупаната върху него лихва е под максималния размер, ще бъде изплатена само главницата, но не и лихвата (въпреки че сборът им е под 196 000 лв.). А това безспорно не е така. Няма и противоречие с чл.143, т.1 ЗЗП и неравноправност на клаузата в Анекса на ищеца с К., съдържаща съгласие със срока за изплащане. Преди всичко, на БНБ като трето лице за договорното отношение не могат да бъдат противопоставяни възражения за неравноправност на клаузите му/ видно и от цитираните от ищеца Решения на СЕС, които са във връзка със спорове пред националните съдилища именно между страните по потребителски договори, а не по спорове между страна по такъв договор и трето лице- държавен орган за отговорност на държавата за вреди. Националният съд е длъжен да разгледа неравноправния характер на договорна клауза, когато са налице необходимите за това правни или фактически обстоятелства (Решение на СЕС по дело C-243/08). В настоящия случай това изобщо не е така, защото БНБ не е страна по договора с К., нито е търговец (за да може спрямо нея ищецът да има качеството потребител). БНБ не е компетентен орган по ЗЗП, контрол по този закон упражнява КЗП. Тези оплаквания на ищеца и цитираната практика на СЕС по потребителски спорове са напълно неотнормирани, тъй като БНБ няма как да носи отговорност за евентуални вреди на ищеца (дори такива да имаше, а няма) от неравноправни клаузи в договора му с К.. Освен това, клаузите не са неравноправни, тъй като са в изпълнение на чл.57, ал.2, т.5, вр. с ал.3 ЗКИ. Съгласно чл. 143, т.1 ЗЗП клаузата е неравноправна, ако създава значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. В процесния случай такова няма тъй като клаузата предвижда правото на вложителя да получи от ФГВБ гарантирания размер на влога, а не го поставя в по-неблагоприятно положение спрямо К.. Имуществената вреда може да се заключава и в това, че лицето пропуска да осъществи една полза – че пропуска да увеличи имуществото си, макар да са съществували всички изгледи за това. Деянието го лишава от тази възможност–от една сигурна облага. Според **Тълкувателно решение** №3/ от 12 декември 2012 година на ОС на ГК и ТК на ВКС, неточното изпълнение на договорните задължения поражда правото на кредитора да иска от длъжника изпълнение заедно с обезщетение за забавата или да иска обезщетение за неизпълнение (чл. 79, ал. 1 ЗЗД). Съгласно разпоредбата на чл. 82 ЗЗД, регламентираща обема и границите на отговорността за вреди от виновно неизпълнение на договорните задължения, обезщетението обхваща всички

причинени вреди, които са пряка и непосредствена последица от неизпълнението и са могли да бъдат предвидени при пораждаване на задължението, като при недобросъвестност на длъжника – обезщетението обхваща всички преки и непосредствени вреди. Според посочената разпоредба, подлежащите на обезщетяване имуществени вреди са два вида – претърпяна загуба и пропуснатата полза. Както в правната доктрина, така и в съдебната практика, пропуснатата полза се дефинира като неосъществено увеличаване на имуществото на кредитора.

Установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото на кредитора би се намирало, ако длъжникът беше изпълнил точно задължението си, съпоставено с имуществото му към момента на неизпълнението. Тъй като пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването.

Пропуснатата полза е елемент от фактическия състав, пораждащ правото на обезщетение. Поради това и при липса на изрично установена в закона презумпция за настъпването ѝ, пропуснатата полза не се предполага, а следва да бъде доказана в процеса. Само ако бъде доказано, че при точно изпълнение на длъжника имуществото на кредитора е могло да бъде увеличено, ще бъде постигната целта на предвиденото в чл. 82 ЗЗД обезщетяване – да се поправят претърпените от кредитора вреди, без да се допусне обогатяването му за сметка на длъжника. На обезщетяване подлежат не всички пропуснати от възложителя ползи, а само тези, които са били предвидими за страните по сделката към момента на пораждаване на задължението и са пряка и непосредствена последица от неговото неизпълнение. Това са ползите, чието пропускане, с оглед специфичните за случая обстоятелства и при проявена грижа на добрия стопанин/добрия търговец, страните са могли и са били длъжни да предположат и което е причинено именно от неизпълнението, т.е. което представлява негов необходим и закономерен резултат. Освен фактите, относими към основанието на претенцията – пропускане на твърдяната полза, предвидимост на същата към момента на пораждаване на задължението, респ. недобросъвестност на длъжника и причинна връзка между пропуснатата полза и виновното неизпълнение на длъжника, на доказване от страна на кредитора подлежи и размерът на пропуснатата полза, като се съобрази, че по отношение на размера изискването за предвидимост не се отнася. Когато за целите на обезщетението, при определена категория пропуснати ползи законодателно е нормиран начина на определянето им, съвместяващ принципите и критериите за оценка, възприетата с нормативен акт методика е приложима.

Не се доказва и причинно-следствена връзка между твърдяното бездействие на БНБ и настъпилата вреда.

Съобразно задължителното тълкуване на *т. 117 от Решението на СЕС по дело С-571/16*, запитващата юрисдикция е тази, която *трябва да провери дали съществува пряка причинно-следствена* връзка между нарушението и вредите и съгласно приложимото към процесния период законодателство от действията или бездействията на БНБ не може да последва пряко изплащане на суми по гарантираните депозити. Преди да започне изплащане на гарантираните депозити, ФГВБ и други лица следва да извършат редица подготвителни действия, предвидени в ЗГВБ, вкл. приемане на нарочно решение от ФГВБ за започване на изплащането, което представлява самостоятелен административен акт. Следователно, евентуалното постановяване на акт, установяващ неналичността на депозитите, не е

достатъчно условие за започване на изплащането, което съобразно трайната съдебна практика означава липса на пряка и непосредствена причинна връзка. **Съгласно чл.23, ал.1 и 5 ЗГВБ (отм. 14.08.2014 г.) Фондът не би имал правомощие да започне изплащането на гарантираните депозити преди отнемане лиценза на К..** Причинната връзка не се предполага, а подлежи на доказване от Ищеца при условията на пълно и главно доказване, каквото той не проведе в настоящото производство. **Отделно от това , ноторно известен факт е, че към процесния период Фондът не е разполагал с необходимите парични средства, за да започне изплащане на гарантираните депозити.** Заем за тази цел Правителството на Р България му отпуска едва на 03.12.2014 година/ факт, установяващ се от приложената разпечатка от електронния сайт на Министерството на финансите - <http://www.minfin.bg/bg/news/8730>. Т.е. получаването на плащане от Фонда не е зависело от поведението на БНБ, а от платежоспособността на ФГВБ и при положение, че последният не е притежавал необходимите средства, за да започне изплащането на гарантираните влогове, не може да се приеме, че ищецът е щял да получи плащане на сочената от него дата, дори и БНБ да беше издала акт за неналичност на депозити. Гарантираните вложители в К., в това число и ищецът, обективно не е имало как да получат плащане на гарантирания размер на влоговете си преди Фондът да получи заем от Правителството за тази цел, което е станало едва на 03.12.2014 г. Няма доказателства, **че вредата представлява законната лихва, като ищецът не твърди и не доказва, че е заплатил на някой (да е претърпял загуба), нито трето лице да му е дължало такава, но да не му я е платило (пропусната полза), както и не твърди да е отправил покана до това трето лице за заплащането ѝ.**

Наред с това, исквата молба е неоснователна / поради открито производство по несъстоятелност на [фирма]. По аргумент от чл.8,ал.3 от ЗОДОВ, ангажирането на отговорността на държавата е недопустимо, тъй като вземането на кредитор от търговска банка за законна лихва е допустимо да бъде предявено в производство по несъстоятелността на тази банка. Вземанията, които могат да бъдат предявени в производството по банкова несъстоятелност, както произтича от реда за удовлетворяването им по чл.94, ал.1 от Закона за банковата несъстоятелност, включват и сумите по депозитите, надхвърлящи тези по Закона за гарантиране на влоговете в банките, а лихви -законна или договорна - съгласно чл.4, ал.2, т.1 от същия закон, само след удовлетворяване на вземанията по първата разпоредба. Изрично не е предвидено в закона удовлетворяване на вземане за курсови разлики от неполучено в срок плащане. За ищеца е налице друг способ да предяви вземанията си за лихви и остатъка от главници по депозитите си - в производството по несъстоятелност на банката. Извод, че вземанията на вложителите следва да се равняват на това, което биха получили в производството по несъстоятелност, може да се направи от директивите за реорганизация и ликвидация на кредитните институции - Директива 2001/24 ЕО и новата Директива 2014/59/ЕС. Според тези директиви и конкретно съображение 50 от последната директива, намесата в правата на собственост не следва да бъде прекомерна; засегнатите акционери и кредитори не следва да понесат загуби, по-големи от тези, които биха понесли ако институцията беше ликвидирана към момента на вземане на решението за реструктурирането ѝ; за да се защитят акционерите и кредиторите, които участват в производството по ликвидация на кредитната институция, те следва да имат право да получат плащане или обезщетение за техните вземания, предявени в рамките на производството по ликвидация, размер, не по-малък от сумата, която по изчисления биха получили при ликвидация на цялата институция чрез обичайното производство по

несъстоятелност. Също директивата въздига и принцип за равното третиране на акционерите и кредиторите от един и същи клас, всяко неравенство следва да бъде обосновано с обществен интерес. Следователно, ищецът в качеството си на вложител на [фирма] в несъстоятелност, според стандартите на директивата, следва да бъде удовлетворен за вземанията си в производството по несъстоятелност и до размерите, които според включеното в масата на несъстоятелността имущество, е възможно да получи и според установения в закона ред за изплащане на вземанията. Удовлетворяването на вземания към банката извън производството по несъстоятелност, каквито са вземанията за лихви по депозити, означава възможността да получи в различна степен удовлетворение и поради това следва да се основава на изрична норма в закона, но такава липсва. Доколкото по делото се претендират вземания за забавено плащане на депозитите на ищеца - за лихви по депозитите му, т.е. вземания, които би могъл да предяви в производството по несъстоятелност, то действително е налице друг, предвиден в закона способ за защита на правата му. Изложеното обуславя също извод, че тъй като е открито производство по несъстоятелност (с решение на съда по несъстоятелността - решение № 664/ 22.04.2015, г. постановено по 7549/2014 г. на СГС, ТО, понастоящем влязло в сила), вземанията на ищеца от К. АД в несъстоятелност - за законна лихва по гарантирания размер на депозитите му, следва да бъдат удовлетворени само по този ред, което от своя страна изключва предявяването на претенции в качеството му на вложител в К. по реда на ЗОДОВ. Исковата молба е недопустима и на основание **нарушение на правото на ЕС - чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19 вр. чл.10, пар.1 от същата директива.** Както ищецът сам твърди, на 04.12.2014 г. е получил плащане на гарантирания размер на депозитите си в К. АД в несъстоятелност чрез ФГВБ. Искането за плащане на лихви върху тези суми, се основава на недостатъчен надзор от страна на БНБ. На първо място, на въпроса дали нормите на Директива 94/19 могат да съставляват основание за отговорност за вреди поради бездействие на БНБ, следва да се отговори отрицателно. Основание за това настоящият съда намира в даденото задължително тълкуване на чл.1 от Директива 94/19 от Съда на ЕС в Решение от 12 октомври 2004 година по дело C-222/02, E.:EU:C:2004:606, P. P., C. S.-L. and C. M., конкретно следното: 1) В т.49 от решението съдът е приел, че отговорността на държавата за вреди при нарушение на разпоредба на правото на ЕС може да бъде търсена единствено, **когато нарушената разпоредба има за цел да даде права на частни лица.** 2) В т.50 от решението, въз основа на дадените отговори на първите два въпроса съдът е приел, че Директива 94/19, наред с други, не дава права на вложителите, когато те нямат достъп до своите депозити и **то заради слаб надзор от страна на компетентните национални органи,** след като е осигурено обезщетение на вложителите, предвидено в Директива 94/19. 3) В т.51 е посочено, че цитираните директиви, сред които и Директива 94/19, **не могат да се считат като даващи права на частни лица,** когато те не могат да разполагат с депозитите си **по причина на слаб надзор от страна на компетентните национални органи,** права да ангажират отговорността на държавата на основата на правото на ЕС. 4) По т.45 съдът на ЕС е приел, че с приемането на Директива 94/19 законодателят на Общността е осигурил минимална защита на вложителите в случай, че не могат да имат достъп до своите депозити, която също така да гарантира в случай, че те не могат да разполагат с депозитите си **при недостатъчен надзор от страна на компетентните органи.** Това правно положение е изведено във връзка с отговора по т.2 от диспозитива на решението, са разгледани и други три директиви, които са били обобщени в Директива 200/12 относно предприемането и осъществяването на дейност на кредитни институции, като хармонизирането на законодателството в областта представлява съществен

инструмент за реализиране на вътрешния пазар в два аспекта - свобода на установяване и свобода на предлагане на услуги в областта на кредитните институции, като целта на директивите е да се достигне до взаимно признаване на разрешителните и прилагането на принципа за контрол от държавата-членка по произход (на кредитната институция). Съдът на ЕС също е разгледал и съображението, че предвиденото хармонизиране с тези групи директиви също цели да защитава вложителите, но тези директиви налагат на националните органи задължения относно контрола на кредитните институции. В заключение е направен извод и даден отговор, че и директивите, които регулират дейността на кредитните институции, не дават права на вложителите, когато не могат да разполагат с депозитите си поради недостатъчен надзор от страна на националните компетентни органи.

5) По т.29 от разглежданото Решение Съдът на ЕС е приел, че член 3, параграфи 2-5 от директива 94/19 има за цел да даде сигурност на вложителите, че кредитна институция, в която са направили своя депозит, принадлежи към схема за гаранция на депозитите, така че да бъде запазено тяхното право да бъдат обезщетени в случай, че не могат да имат достъп до своите депозити и то съгласно правилата от упоменатата директива и по точно нейния член 7. Тези разпоредби служат единствено за установяване и добро функциониране на схема за гаранции на депозитите, според същата точка от решението.

6) С отговора на първи въпрос в разглежданото решение Съдът на ЕС е приел, че: "(...) ако се осигурява обезщетение на вложителите, предвидено в Директива 94/19/ЕО (...) член 3, параграфи 2-5 от тази директива не може да се тълкува като противопоставящ се на национална разпоредба, според която целите на националния надзорен орган на кредитните институции се осъществява единствено за обществения интерес и това изключва според националното право частни лица да искат обезщетение за щети, нанесени от недостатъчен надзор от страна на този орган." **Идентично е правното положение, което следва от българското законодателство.** Действително, съгласно чл.2, ал.6 ЗБНБ, Българска народна банка регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита на интересите на вложителите. Тази норма не дава основание да се приеме, че следва да бъде предпочетен частния интерес на вложителите пред обществения интерес – запазване стабилността на банковата система. Съгласно чл.79, ал.8 от Закона за кредитните институции, БНБ, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните им функции, освен ако са действали умишлено. Посочените разпоредби следователно не противоречат и са в съответствие с даденото тълкуване по първи въпрос от разглежданото решение. Следователно, чл.2, ал.6 от БНБ не е годно основание за ангажиране отговорността на държавата за вреди, а в контекста на приетото от Съда на ЕС, чл. 3, параграф 3, буква i) от Директива 94/19 не съставлява основание за отговорност на БНБ за вреди, претендирани от вложител в кредитна институция. Освен всичко изложено, Съдът на ЕС се е позовал на **съображение 24 от преамбюла на Директива 94/19, според което директивата изключва тя да има за последиствие ангажиране на отговорността на държавите-членки и на техните компетентни органи по отношение на вложителите, след като те са получили обезщетение или защита в условията, определени от нея.(т. 31 от разглежданото решение).** След като директивата изключва отговорност за вреди по искове на вложителите, е безпредметно разглеждането на въпроса дали разпоредбите ѝ са неправилно транспонирани в националното право, дали са нарушени от страна на БНБ при осъществяване на надзора по отношение на К. АД в несъстоятелност. Следователно, въз основа на всичко изложено, чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19 не съставлява годно правно основание, въз основа на

което правото на ЕС допуска, да бъде ангажираната отговорността на държава-членка и на нейните компетентни органи по отношение на вложителите, след като те са получили обезщетение. Отговорността за вреди не може да бъде търсена на основание тази разпоредба, съобразно цитираната съдебна практика на Съда на ЕС. Следователно, не може да бъде ангажирана и отговорността по чл. 10, пар. 1 от същата директива, предвиждаща като правна последица изплащането на гарантирания размер на депозитите на вложителите. Липсват други правни основания, изведени от правото на ЕС във връзка с чл.1, параграф 3 от Директива 94/19, които допускат разглеждането на исковите претенции за вреди, в случай, че вложителите нямат достъп до депозитите си. Разпоредбите за защита на вложителите, съдържащи се в директивите, които хармонизират правилата за кредитните институции, не предоставят права на вложителите и право да се търси отговорност за вреди от държава-членка. Доводите в исковата молба, че на чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19, съответства чл.36, ал.2, т.1 от ЗКИ, са в подкрепа на довода, че и националната разпоредба не предоставя права на вложителите, предвид даденото задължително тълкуване на тази разпоредба от съда на ЕС. В това число съдът не следва да обсъжда и доводите, основани на Препоръката на Европейския банков орган, че БНБ нарушава директивата, доколкото съдът на ЕС е дал тълкуване, че цитираната норма не предоставя права на вложителите. За нарушение на правото на ЕС е възможно в производството по чл.258 от Договора за функционирането на ЕС по иск на Комисията да бъде потърсена отговорност на българската държава, но това не означава във всички случаи, че физически лица непременно ще имат право да предявяват иски за вреди. Касае се за различни видове и основания за отговорността, които нямат връзка по между си.Всичко изложено обуславя извод, че заявените от ищеца правни основания, изведени от правото на ЕС изключват отговорността на българската държава, на БНБ и нейните органи за вреди, претърпени от ищеца в качеството му на вложител в К. АД в несъстоятелност. Това изключва възможността исковите претенции да бъдат разглеждани по същество. Доводите за отказано плащане по представените платежни нареждания не съставляват отделно основание за разглеждане на исковите за вреди, извън заявеното основание - незаконосъобразно бездействие за отнемане на лиценза на търговската банка. Тези доводи съдът възприема като изложени в подкрепа на тезата за датата на спиране на плащанията, като основание депозитите на вложителите да бъдат сметени за неналични по смисъла на чл.1, пар.3 от Директива 94/19.

Всичко това сочи, че не са налице пердпоставикет на чл.1 от ЗОДОВ и соквата претенция е неоснователна и недоказана.

По иска за заплащане на законната лихва върху сумите.

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва съдбата на главното вземане. Предвид обстоятелството, че исковът за заплащане на обезщетение е неоснователен, то и искът за заплащане на законната лихва върху главницата от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата е неоснователен и неодказан. В. на този извод е и т.4 то ТР №3/2004 година на ОСГК на ВКС, според което, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожавемите административни актове, при нищожните – това е моментът на тяхното издаване, а за незаконни действия или бездействия на административните органи – от момента на преустановяването им. Това е така, защото началният момент на забавата за плащане на обезщетение за вреди от незаконни актове на

администрацията, съответно на задължението за плащане на законна лихва, е моментът на влизане в сила на решението за отмяна на административния акт, тъй като тогава се счита завършен фактическият състав на имуществената отговорност по [чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди](#).

С оглед изхода на спора, претенцията на ищеца за присъждане на разноски е неоснователна и не подлежи на уважаване. Претенцията на ответника по иска за присъждане на разноски също е неоснователна. Съгласно нормата на [чл.10,ал.4 от ЗОДОВ](#) -(Нова - ДВ, бр. 94 от 2019 г.)-съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на [чл. 37 от Закона за правната помощ, но тази норма Вярно е, че тази норма няма обратно действие](#) и изрично с Преходните и заключителни разпоредби **КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ОТГОВОРНОСТТА НА ДЪРЖАВАТА И ОБЩИНИТЕ ЗА ВРЕДИ**(ОБН. - ДВ, БР. 94 ОТ 2019 Г.) с§ 6. (1) е посочено, че [този закон](#) се прилага за предявените иски молби, подадени след влизането му в сила, а неприключилите до влизането в сила на този закон производства се довършват от съдилищата, пред които са висящи, включително при последвало въззивно и касационно обжалване, но също така е вярно, че производството пред АССГ образувано на дата 01.12.2015 година преди влизане в сила на посоченото изменение на нормата на чл.10,ал.4 от ЗОДОВ и безспорно не може да намери приложение в случая.

На основание чл.10,ал.2 от ЗОДОВ ищецът следва да бъде осъден да заплати по сметката на АССГ сумата от 447 лева- заплатен депозит за вещо лице.

Воден от горното и на основание чл.203 АПК,вр.с чл.1,ал.1 от ЗОДОВ, Административен съд С.-Град

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ ИСКА на П. Г. П. от [населено място] срещу БНБ за заплащане на обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на гарантираните вземания за периода от 30.06.2014 година до 04.12.2014 година върху максималния размер на гарантираните вземания от 131 912,62 лева—4644,75 лева, законната лихва върху вземането, считано от датата на образуване на делото до окончателното изплащане.

ОТХВЪРЛЯ ИСКАНЕТО НА БНБ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА АДВОКАТСКО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ.

ОСЪЖДА П. Г. П. ОТ ГР. С. ДА ЗАПЛАТИ ПО СМЕТКАТА НА АССГ СУМАТА ОТ 447 ЛЕВА- ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ ЗА ВЕЩО ЛИЦЕ.

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.138,АЛ.1 АПК ,ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕТО ДА СЕ ИЗПРАТИ НА СТРАНИТЕ.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС на РБ в 14 дневен срок от получаване на препис от същото,съгласно разпоредбата на чл.211,ал.1 АПК.

СЪДИЯ:

